

1

Α Π Ρ Ι Λ Ι Ο Σ

† Χ Ρ Υ Σ Α Ν Θ Ο Σ
Γ. Σ Ω Τ Η Ρ Ι Ο Υ
Σ Τ Ρ. Μ Υ Ρ Ι Β Η Λ Η Σ
Φ Ω Τ Η Σ Κ Ο Ν Τ Ο Γ Λ Ο Υ
† Ν Α Π. Λ Α Π Α Θ Ι Ω Τ Η Σ
Α Μ Ι Α. Α Λ Ι Β Ι Ζ Α Τ Ο Σ
Α Γ Γ Ε Λ Ο Σ Τ Ε Ρ Ζ Α Κ Η Σ
Μ Α Ρ Ι Α Π Ε Ρ. Ρ Α Λ Λ Η
Φ Α Ν Η Σ Μ Ι Χ Α Λ Ο Π Ο Υ Λ Ο Σ
Ε Ι Ρ Η Ν Η Γ Α Λ Α Ν Ο Υ
Θ. Κ Α Π Ε Τ Ζ Ω Ν Η Σ
F. R. Μ Α Υ Ρ Ι Α Σ
Κ Α Ι Α Λ Λ Ο Ι

Χ Ρ Ο Ν Ο Σ Α', 1946

Ζεκίνημα

ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛ-
ΛΗΝΙΚΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α΄. — ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1
Α Π Ρ Ι Λ Ι Ο Σ 1 9 4 6

*

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΪΖΩΝΟΣ 14, — ΤΗΛΕΦ. 54.793 — 84.000

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Β. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ, Τ. ΚΟΚΚΩΝΗΣ, Σ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Ξεκίνημα

ΧΡΟΝΟΣ Α΄ • ΦΥΛΛΟ 1 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1946

ΤΩΡΑ που ο πόλεμος τελείωσε κι' η Ειρήνη απλώνει τα φτερά της πάνω από τις αιματοβαμμένες
εισόδους της Γης που τόσο δεινοπάθησαν τα πέντε αυτά τραγικά έτη, όλων ό' νους και ή σκέψη
κατευθύνεται σ' 'Εκείνον που έδωσε τη Νίκη στις δυνάμεις του Καλού και που έστειρε νικηφόρα τα
δπλα των εναντίον των σκοτεινών δυνάμεων του Κακού. Ποιός είναι, τον ξέρουμε όλοι. Γιατί τις πιωρές
ώρες των πόνων μας και της αγωνίας που μάς συνείχε σ' 'Εκείνον έστρέψαμε την προσοχή μας και
από εκεί αντίλούσαμε την παρηγορία της ζωής. Το ίδιο και σήμερα που ζητούμε την άνασυνκρότηση
της ζωής μας για το μέλλον. Παρακάτω οι κορυφαίοι της πνευματικής ζωής του τόπου όμιλούν για
τη θέση Του και για την ύπαρξή Του στη Ζωή μας.

ΟΡΘΟΔΟΣΟΣ Χριστιανική διδασκαλία παραδέχεται ότι Θεός και Θρησκεία είν-
αι ή βάση και ή πηγή του έργου και της ζωής του Χριστιανού.

Διά του άγιου βαπτίσματος, της θείας εύχαριστίας και των λοιπών μυστηρίων
και δι' όλων των ιερών τελετών αναπτύσσεται μυστική τις ένωσης και συμφύτα
μετά του Θεού και γίνεται ο χριστιανός κοινωνός της 'Εκείνου ζωής, και ζή εν
αυτώ ο Θεός. Και καθώς τα κλήματα, τα όποια είναι συμφύτη και συναφή με
την άμπελον, έκμυζούν από αυτήν τον χυμόν και λαμβάνουν την δύναμιν της
καρποφορίας, ούτω και οι χριστιανοί όντες μετά του Θεού, συνημμένοι μετά της
πίστεως, άρύνονται παρ' αυτού έσωτερικώς και άοράτως την δύναμιν να καρπο-

φορουν εις έργα άγαθά.

Ο Χριστιανός έχει εν εαυτώ ένοικούντα τον Θεόν, και είναι εν θεος και ένθουσιά,
και κατά τον Πλάτωνα «ο ένθουσιών εκ Θεού λαμβάνει τα έθη και τα επιτηδεύματα αυτού,
καθόσον δυνατόν Θεού άνθρωπον μετασχεΐν», και ούτω κατά Πρόκλον «γίνεται άναγωγή και
μετάστασις του ανθρώπου επί το κρείττον»... και κίμνει ο χριστιανός τα δοκούντα τω Θεώ
και τα κελευόμενα υπ' αυτού, και εφαρμόζει εις το έργον και εις την ζωήν του τας ίδέας της
Χριστιανικής Θρησκείας, ήτοι: πίστιν, άγάπην, δικαιοσύνην, έλευθερίαν, πραότητα, εγκράτειαν.
'Η δέ πίστις δέν είναι άπλώς θεωρητική, αλλά είναι και ζών και ενεργόν συναίσθημα της
καρδίας και έχει μεγάλην ροπήν εις την βούλησιν και πράξιν του χριστιανού, ως τις νηφάλιος
θεοληψία, ως τοιαύτη δηλαδή θυμική διέγερσις και κατάστασις, ήτις άπορροίεται εκ της πλή-
ρους πεποιθήσεω: περί της αληθείας, της ιερότητος του δικαίου και της άλλης αξίας του πι-
στευομένου, ύπερφαινει την ψυχήν από την γήνην σφαίραν εις άλλην σφαίραν πνευματικήν
και εις άτμόσφαιραν θείας πνοής και ζωής, και γεννά τον ένθουσιασμόν, όστις εις ούδέν λογίζο-
μενος και αυτήν την ύπαρξιν του ανθρώπου, παρασύρει αυτόν εις πράξεις, καθ' ός αίσθανόμενος
εαυτόν ο άνθρωπος ως όργανον και άτοχον ύπερανθρώπου τινός δυνάμεως, παραδίδει την
ιδίαν θέλησιν αλχημάτωσιν εις την θέλησιν της δυνάμεως ταύτης και διαπράττει έργα, τα όποια
μετά ψυχρού λογισμού δέν θα ήδύνατο ούτε να φαντασθί. Και ούτω άψηφει κινδύνους και
θανάτους ως είναι ή θεοφόρητος δύναμις των ήρώων εκείνων της πίστεως, των προφητών,
των αποστόλων και των παλαιών και νεωτέρων και συγχρόνων ήμιν μαρτύρων της πίστεως
και της καρδίας, των όμολογητών και των άλλων κατά κόσμον μικρών και άδυνάτων, όσοι
διά του ένθουσιασμού «κατηγωνίσαντο βασιλείας, ειργάσαντο δικαιοσύνην...εφραξαν στόματα
λεόντων, έσβεσαν δύναμιν πυρός, έφωγον στόματα μαχαιρίας, ένεδυναμώθησαν από άσθενείας,
έγεννήθησαν ίσχυροί εν πολέμω...»

ΑΓΓΕΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ

... ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΟΥΣ ΠΕΡΙΠΤΥΣΩΜΕΘΑ

*ὡς ζωηφόρος, ὡς παραδείσου ὠραιότερος ὄντως,
καὶ πασιπλάτος βασιλικῆς ἀναδέδεικτου λαμπρότερος
χωρῆ, ὁ τάφος σου, ἡ πηγὴ τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως.*

ἐ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ, ἄς συγχωρήσουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ἄς ἀγαπήσουμε τοὺς ὀχτροὺς μας! Ἀλλήως, πῶς θὰ γιορτάσουμε τῶν ἑορτῶν τὴν ἑορτὴ καὶ τὴν πανηγύρη τῶν πανηγύρεων; Μὲ καρδιά σκοτεινὴ ἀπὸ τὰ πάθη, πῶς θὰ ὑμνήσουμε τὸ Πάσχα τὸ καινόν, τὴ συγκινητικὴ γιορτὴ τῆς Ἀγάπης; Ἄς καθάρισαι ὁ νοῦς μας κ' ἡ καρδιά μας, σὰν τὸν οὐρανὸ τοῦ καθολοκαριοῦ ποῦ ἀσιράφει ἀπὸ το φῶς καὶ ποῦνε γεμάτος χαρὰ, δροσισμένος ἀπὸ κάποιο ἀγέρι ποῦ λές καὶ βγαίνει ἀπὸ τὸν Παράδεισο.

Ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησία μας θέσπισε νὰ πανηγυρίζουμε τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ τώρα π' ἀνθίζουνε τὰ βουνὰ καὶ ξανασηθάνει ἡ πλάση, σὰ σύμβολο τῆς αἰωνίας χαρᾶς μὲ τὴν ὁποία ἀγάλλεται ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστιανοῦ ὕστερα ἀπὸ τὸ χειμῶνα τῆς ἁμαρτίας. Ὅπως τὰ ξερὰ κλωνάρια πέρνουνε ἀξάφνα ζωὴ, κ' οἱ πέτρες ἀνθίζουνε, καὶ τὰ πεταλούδια πετοῦνε χαρούμενα, μ' ἕναν λόγο, ὅπως φανερώνεται παράξενα ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρὰ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀρώστεια, ἔτσι κ' ἡ ψυχὴ μας σὰν νὰ ἀνασταίνεται μαζί μὲ τὸ Χριστὸ καὶ σὰν ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸν τάφο καὶ νὰ βγαίνει στὸ φῶς καὶ στὸν ἀγέρα. Τούτῃ τῇ θεϊκῇ ἀγαλλίασῃ ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησία μας τὴ διατρανώνει μὲ ἐξαισία ὑμολογήματα ποῦ τὰ γεμίζουνε τὰ μάτια μας ἀπὸ δακρυα, μ' ἕνα πάθος γιὰ τὴν ἀγάπη.

Ὁ τάφος τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ μυστηριώδης πόλη, μέσα ἀπὸ τὴν ὁποία φύσῃ τὸ ζωογόνο ἀγέρι ποῦ δίνει τὴν μακαριότητα σὲ κάθε πλάσμα *ὡς ζωηφόρος, ὡς Παραδείσου ὠραιότερος ὄντως καὶ πασιπλάτος πάσης βασιλικῆς, ἀναδέδεικται λαμπρότερος, Χριστέ, ὁ τάφος σου, ἡ πηγὴ τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως.*

Ὁ λύρα χρυσόχορδη, κληρονομία ἀτίμητη ποῦ σὲ πήρε ὁ Δαμασκηνὸς ἀπὸ τὸν προφητάνακτα! Μὲ τοὺς βαθειοὺς σου ἤχους συγκλονίζεις τὴν κάθε καρδιά, ἐκτὸς μονάχα κάποιες ποῦ εἶναι ἀπὸ πέτρα νεκρὴ! Μυστικὰ νήματα δένουνε τὴ ψυχὴ μας μὲ τὴν πλάση, μὲ τὸν ἥλιο, μὲ τὸ φεγγάρι, μὲ τὰ βουνὰ, μὲ τὰ δέντρα, μὲ τὴ θάλασσα, ἴσαμε τὸ σκαθάρι κ' ἴσαμε τὴν ξεχασμένη πέτρα ποῦ μισοσκεπάζει σὰ μάνα πονετικὰ κάποιο ἀνιολοῦλουδο ταπεινὸ. Μὲ σάλπιγγα ἠχηρὴ φωνάζει ὁ Δαυὶδ ἀπὸ τὰ οὐράνια:

« Ἀλλαλάξατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ! Ψάλλετε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ! Εἶπατε τῷ Θεῷ: Ὡς φοβερὰ τὰ ἔργα σου».

Κι' ἀπαντᾶ μὲ μεγαλοπρέπεια ἡ παθητικὴ ναῦλα τοῦ Δαμασκηνοῦ: *« Λεῦτε πόμα πίωμεν καινόν, οὐκ ἐκ πέτρας ἀγόνου τερατοεργούμενον, ἀλλ' ἀφθαρείας πηγῆς, ἐκ τάφου ὀμβροῦσαντος Χριστοῦ, ἐν ᾧ στερούμεθα».*

Ἀπὸ πάνω μας ὁ αἰθέρας φεγγοβολᾷ. Ἀντιφεγγίσματα μυστικὰ ἀναταράζουνε τὰ ἔγκατά μας, ρίχνοντάς μας σὲ ἕναν ἐνθουσιασμὸ ποῦνε ἀνακατεμένος μὲ πραότητα. Ὅμοιος μ' ἀστραπὴ περνᾷ μπροστὰ ἀπὸ τὰ κατὰπληκτα μάτια μας «ὁ φασεφόρος Ἄγγελος» ποῦ φανερώθηκε στὸν Ἀβρακοῦμ,

κράζοντάς του «διαπρυσίως»: Σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ, διηγήθη Χριστός ὡς παντοδύναμος.

**Ἄλλὰ ποῖος νὰ μιλήσει γιά τή γλυκύτητα πού ἔχει τοῦτος ὁ θεῖος εἰρμός: «Ὁρθρῶσμεν ὀρθρῶ βαθέως καί ἀντι μύρον τὸν ὕμνον προσοίσωμεν τῷ Δεσπότη. Καί Χριστὸν ὀρῶμεθα, δικαιοσύνης ἥλιον, πᾶσι ζωὴν ἀνατέλλοντα».*

Καί πάλι, τί θρίαμβος πολύηχος καί τηλαυγέστατος εἶναι αὐτός πού βγαίνει ἀπὸ τὰ στιχηρὰ κι' ἀπὸ τὸ ἐξαισιο Δοξασιικό, ὄχι θρίαμβος καταπάνω σὲ νικημένους ὄχτρους, ἀλλὰ ὕμνος θριαμβικός γιά τή νίκη τῆς ἀγάπης καί παρόρμημα ἀδερφικό νὰ ἀγκαλιαστοῦμε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μπροστά στὸν τάφο τοῦ Χριστοῦ:

«Ἀναστάσεως ἡμέρα καί λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει, καί ἀλλήλους περιπτυσώμεθα. Εἴπωμεν ἀδελφοί καί τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς: Συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει. Καί οὕτω βοήσωμεν: Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καί τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος».

Κι' ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τῇ πανηγυρική ὕμνολογία ἀκούγεται ἡ παραπονετικὴ φωνὴ τοῦ Χρυσοστόμου πλοῖ' ἀπὸ τὸν ἄμβωνα, γιά τοῦτο λέγεται καί «ὀπισθάμβωτος εὐχή», ρητορικὴ μὰ μὲ ταπεινώση, γιορταστικὴ μὰ μὲ σεμνότητα, σὰν σημαία πού τὴν ἀναδιπλώνει χαρμόсуна ὁ ζέφυρος τῆς χαρᾶς: «Ἔσεῖς ὅποιοι κι' ἂν εἴστε, ἐλθετε νὰ γιορτάσετε τῇ λαμπρῇ πανηγύρῃ. Εἴτε νηστέψατε, εἴτε δὲ νηστέψατε, εἴτε ξυπνήσατε νωρίς, εἴτε ἀργήσατε, δράμετε μὲ τὴν ἴδια χαρὰ στὸ συμπόσιο. Γιατί ὁ δεσπότης δὲ συνερίζεται καί δὲν ξεχωρίζει ἀνάμεσα στοὺς προσκαλεσμένους. Τὸ λοιπὸν, ἐμπᾶτε ὅλοι στὴ χαρὰ τοῦ Κυρίου μας. Πλούσιοι καί φτωχοί, μαζὶ χορέψετε. Νηστεμένοι καί χορτάτοι, μαζὶ καθήστε στὸ τραπέζι τοῦ Χριστοῦ. Κανένας πειὰ ἄς μὴ κλαίει γιά φτώχεια, γιὰτὶ φάνηκε στὸν κόσμον ὁ πλοῦτος ποῦνε γιά ὄλους μας. Κανένας ἄς μὴ θρηνᾷ γιά τίς ἀμαρτίες του, γιὰτὶ ἀνέτειλε πειὰ ἀπὸ τὸν τάφο ἡ σωχώραση. Κανένας ἄς μὴ φοβάται τὸ θάνατο, γιὰτὶ μᾶς λευτέρωσε τοῦ Κυρίου ὁ θάνατος».

Τέτοια οὐράνια φωτοχυσία ποῖος ἄλλος λαός τὴν ἀπολαμβάνει ὅσο ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι! Κ' εἴμαστε ἄραγε ἄξιοι γιά μιὰ τέτοια κληρονομιά, ἐμεῖς πού κυλιόμαστε μέσα στὸ σκοτάδι, ἐνῶ τὸ φῶς ἔπρεπε νὰ βασιλεύει μέσα μας, ὅπως λάμπει ἀπέξω καί γαληνεύει τὰ βουνὰ μας, τὴ θάλασσα, τὰ δέντρα, τοὺς βράχους καί ὅλα μας! Δὲν εἴμαστε σὰν τοὺς τάφους πῶλεγε ὁ Χριστός, πού ἀπέξω εἶναι περιποιημένοι καί καθαροί, κι' ἀπὸ μέσα εἶναι γεμάτοι κόκκαλα καί ἀκαθαρσία;

Μᾶς τοφλώνουνε τὰ πάθη, ὁ νοῦς μας εἶναι ζαλισμένος, ἡ καρδιά μας στέρεψε καί δὲν ἀναβρῦζει τὸ ζωντανὸ νερὸ τῆς ἀγάπης, γιά τοῦτο καί τὰ μάτια μας εἶναι θολωμένα καί δὲν χαίρονται τὸν ὠραιότατο κόσμον πού μᾶς ἔκανε δῶρο ὁ Θεός. Ἡ πονηρία εἶναι σκοτάδι, εἶναι σὰν τὴν ἀντάρα πού μᾶς μپοδίζει νὰ δοῦμε τὸν κόσμον.

Τὸ λοιπὸν ἄς πετάξουμε ἀπὸ πάνω μας τὴν κακία κι' ἄς ἀγαπήσουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, γιὰτὶ ἀλλήως δὲν ὑπάρχει χαρὰ γιά κανέναν. «Καί ἀλλήλους περιπτυσώμεθα» εἴπομεν ἀδελφοί, καί τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς συγχωρήσωμεν πάντα τῇ ἀναστάσει». «Ἀδέρφια μου, ἄς ποῦμε καί σὲ κείνους πού μᾶς μισοῦνε: νὰ τὰ συγχωρήσουμε ὅλα, τώρα π' ἀναστήθηκε ὁ Χριστός».

**Ἄς κράξουμε μὲ ἄθωα καρδιά, «Πάσχα τὸ τερπνόν, Πάσχα Κυρίου, Πάσχα. Πάσχα πανσεβάσμιοι ἡμῖν ἀνέτειλε. Πάσχα ἐν χαρᾷ ἀλλήλους περιπτυσώμεθα». Γιατί σήμερον ὁ Χριστὸς ἄστραψε μέσ' ἀπὸ τὸν τάφο σὰν τὸν ἥλιον πού βγαίνει μεσ' ἀπὸ τὸν ἄγριον καί σκοτεινὸ φαράγγι.*

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥΣ

Ἡ ΣΤΟΡΓΗ ΣΟΥ ΜΕ ΠΡΟΣΜΕΝΕΙ...

Μ ΕΣ' ΑΠ' Τ' ΑΦΩΝΑ τὰ βάρη τῆς ἀπόθμενης ἀβύσσου,
 νιώθω, Μάνα, ν' ἀνεβαίνῃ τὴν ἀγάπῃ τῇ βουβῇ Σου,
 καί σι' ἀνήσυχον, φτωχὸ μου, τάλαιπωρῆμένο ἐγὼ μου,
 κάθε μέρα νὰ τὴν ἔχω στυλοβάτη κι' ὁδηγὸ μου!
 Ζέρω, Θεέ μου,—πῶς τὸ ξαίρω!—πῶς δὲ χάθηκες, γιά μένα,
 κι' εἶνε πάντα Σου τὰ μάτια στὴν καρδιά μου στυλωμένα,
 —καί σὸ κάθετί πού θέλω, καί σὸ κάθετί πού κάνω,
 κάθε σκέψη Σου, μὲ πάθος, εἶναι γύρω κι' ἀποπάνω...
 Ζαίρω, Θεέ μου,—πῶς τὸ ξαίρω!—,καί τὴν πιδ μικρὴ μου πράξη,
 πῶς ἀπ' τ' ἄγρυπνό Σου βλέμμα, τίποτα δὲν ἔχει φράξει,
 —κι' ἔτσι μόνος πού παλεύω, μέσ τοῦ κόσμου τὰ συμβάντα,
 μὲ λαιρέεις, ὅπως πάντα, καί μὲ νιώθεις, ὅπως πάντα!
 Ζαίρω, ἀκόμα,—πῶς τὸ ξαίρω!—, πῶς κι' ἂν ζοῦμε, τώρα, μόνοι,
 μέσ στὴν ἴδια τὴ λαχτάρα, κάποιον τί μᾶς ἀνταμώνει,
 —καί πῶς ἂν ἡ μοῖρα θέλῃ νάμαστ' ἔτσι χωρισμένοι,
 καταλύτρα τῶν Θανάτων, ἡ στοργή Σου μὲ προσμένει...

† ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

* *

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΔΕΙΠΝΟ

ΣΑΝ ΤΟΝ ΚΑΘΕ ΑΝΘΡΩΠΟ, εἶχε καταλάβει κι' αὐτὴ, τὴν ἀξία τῆς νιότης.

Τὸν καιρὸ πού ἦτανε κορίτσι μὲ μιὰ κοτσίδα χρυσόξανθη, χαϊρότανε ἀκούγοντας καί διαβάζοντας πῶς στὴν ἡλικία τῆς ἀπάνου, στηριζότανε τοῦ ἐλλογντοῦς ἢ ἐλπίς.

Τὴν ἐλπίδα, τὴν ἔβλεπε σὰν ἕνα τόσον δὰ μπουμπούκι, σφιγμένο στὸ γυάλινο λές, ντόμα του. Καί γύρω, ψηλά, κάτου, ὅλα γῆ καί οὐρανός, βάζοντας κάτι νὰ τοῦ χαρίσουν, σταλάζονταν μεσ' ἀπὸ τὸ πράσινο γυαλί, τὴν ἀγάπη τους. Ὅλο καί πιδ ἀπαλὸ γινότανε τὸ ἄγουρο κορμί, ὅλο καί μάζευε ἀπάνω του μετάξι, ὅλο κι' ἔπιανε πιδ μεγάλο τόπο μέσα στὴν ἡμέρα, μέσα στὴ νύχτα.

Ἡ γυναίκα, παραξενεύεται τώρα, πόσον νὰ βάσταξε ὁ καιρός πού ἢ ἐλπίδα, ξεδιπλωμένη, ὅλη δροσιά, χρώμα καί μῦρο, λυγίζοτανε ἀπάνου σ' ἕνα κλωνάρι, χόρευε μὲ τὸ σκοπὸ πού τῆς παίζαν, οἱ καρδερίνες κι' ὁ ἀγέρας. —Τρία κλουβιά εἶχε τὸ σπίτι καί ἡ κάμαρά τῆς, παράθυρα, σ' ἀνατολὴ καί βορρῆα...

Εἶναι καί ζαλισμένη. Κάποτε ξεχνάει τί τὸν ἔκανε κείνον τὸν καιρὸ. Κάποτε θυμάται, πῶς δὲν τὸν ξεχώρισε πολὺ μέσα στὴ ζωὴ τῆς. Πάντα, τοῦ σήμερον τὸ γιατί, τοῦ αὔριον τὸ πῶς, πάντα οἱ ἄλλοι, καί τὸ ἐγὼ, μ' ὅλο του τὸ χρώμα καί τὸ μετάξι καί τὸ μῦρο, σὰ νᾶχε πεταχτεῖ σὲ μιάν ἄκριαν... ἕνα δειλὸ καί ξένο πῆς ἐγὼ.

Τὸ τωρινὸ τῆς ἐγὼ, τὸ ἀσπρόμαλλο

καί ρυτιδωμένο, ή ίδια, δέν είχε καμιά προθυμία νά τό παραμερίσει. Μά τούτη τή δουλειά τήν είχαν ανάλαβει άλλοι. Δέν είναι καιρός μέσα στη συμφορά τής σκλαβιάς νά γνοιόζεται ό κόσμος ήλικία σάν τή δική της...

—Τά παιδιά! Τά παιδιά... Τά νιάτα! Σώστε τά νιάτα!

Βρόνταγε ή σάλπιγγα τόν κίντινο για τήν έλληνική νιότη. Ή γή ποτισμένη χολή, ό ούρανός σπαρμένος φαρμακερά πετούμενα, πού καταπλήγναν τόν άγέρα με τή βοή τους. "Όλο ντροπή ό ήλιος για τό βάρβαρο λεφούσι, πού με κρεμάλες, αυτόματα, τροχούς, έστηνε άνάμεσα σέ βούρκους τρόπαια πολιτισμοθ.

Τά παιδιά, μπουμπούκια πασπαλισμένα στάχτες και άρμη από δάκρυα. Και χρειάζονται άπαλωσύνη, δροσιά, μετάξι.

Τ' άγαθά πού μποροϋνε νά θρέψουνε τή νιότη, όλα τά χαιρόνταν οί στρατιώτες του Χίτλερ, κι' είχανε σβέρκους δλοκόκκινους, και περπάταγαν από τό χόντρος μ' άνοιχτά τό πόδια.

—"Άμα νεκρωθοϋνε τά σημερινά νιάτα, ή φυλή μας, αύριο, σβήνει!

Σωστό... Χωράει άντιγνώμια σέ κάτι τέτοιο; Ίδρύματα, φιλανθρωπικοί οί σταθμοί, ίατρεία, μοιράζουνε, χαρίζουνε ό,τι μποροϋνε. "Ό,τι μαζεύεται άπ' τήν καλωσύνη τών ξένων πού λατρέψανε τήν Έλλάδα κι' από τούς μετρημένους πλούσιους ανθρωπιστές του τόπου, είναι για νά στεριώσει, νά ποτίσει, νά θρέψει τή μαραμένη νιότη τής Έλλάδας.

Οί γέροι, δέ ζηλεύουνε... άποροϋνε μονάχα. Σέρνοντας τά πόδια, ρωτιοϋνται...ρωτιοϋνται. Και λέει στόν έαυτό της ή άσπρομαλλοϋ :

—"Όμως, και τά γεράματα πού κάποτε, ήτανε κι' αυτά νιάτα, πάει νά γκρεμίζονται στόν "Άδη και νά μñ ακούγεται άχ! :

Ή φίλη της ή 'Αμάλια, μιá παλιά καλλονή, πούχει ακόμα τό νοϋ της νά γυαλίζει τά σκαρπίνια της και νά δένει φιόγκο τή σάρπα, κουνάει τό κεφάλι.

—Τό άχ, θά τό λέμε ό γέρο άνάμε-

ταξύ μας...Σάν έρθει ή δική μου σειρά, θά τό πεις έσύ...σάν έρθει ή δική σου, θά τό πει άλλος.

Ή άσπρομαλλοϋ ζει μονάχη της, με τή συνταξοϋλα του άντρα της. "Άξια νά σωριάζει στο σπίτι της άγαθά, δέν είναι. Πούλησε τό μεγάλο της κρεβάτι, τά ποτήρια με τά χρυσά γράμματα, τή μεγάλη κορνίζα άπ' τή φωτογραφία του γάμου της... Στο τραπέζι είχανε φωτογραφιστεί, καμιά τριανταριά πρόσωπα. "Άλλος κρατάει μερι από κοτόπουλο, άλλος κεφτέ... Καιροί μιá φορά!

"Άς είναι. Τό χρέος της στοϋς πιό φτωχούς της, τό κάνει ή άσπρομαλλοϋ— πλέκει και καλτσάκια ξυλώνοντας παλιές της κουρτίνες, πλέκει και καμιά μπλοϋζα για κανένα μισόγδυτο παιδί.

Μά κι' έχει με τά δυνατά της βαλθει, νά μñ πεθάνει.

—"Άμα πεθάνεις, πώς θά χαιρεί τούτης τής αίμοβόρικης ράτσας τό θάνατο ;

Τό πανηγύρι της σάν παίρνει τό πενημέρο της σύνταξης, τό δεκαήμερο, είναι μεγάλο. Πρωί πρωί κινάει με τήν παγωνιά, για τό ζωϊκό λεύκωμα. Μά ποτέ της δέν πετυχαίνει τίποτα πού ν' άξίζει τόν κόπο. Ή σουνενόησή της με τούς μαυραγορίτες, δέν πάει διόλου καλά. Δέν έχει τό ύφος, δέν έχει τό ντύσιμο τής κυρας πού άψηφάει τις τιμές, πού θά γίνη ταχτική πελάτισσα, και δέ θά σέ μπλέξει με τήν άστυνομια για ένα δυό ψευτοκατομύρια. Κάνει νά ξεσηκώσει τις υπηρέτριες τών μεγαλουσιάνων, πού έξουσιάζουνε κρυφές πορτίτσες ύπόγειων με θησαυρούς, γνέφοντας τάχα για τό γνωστό... χαμογελώντας για κείνο... μά ποτέ δέν τής άπαντάει χαμόγελο. Και τό κορμί όλο φυραίνει. Τό βήμα, όσο πάει και γίνεται πιό τρεμουλιαστό.

—Θαρρώ 'Αμάλια... πώς τό άχ... δέ θά προφτάσω νά τό πώ έγώ για σέ νανε...

—"Άμποτε!... λέει μέσα της ή 'Αμά-

λια, τεζάροντας καλό τό γάντι στο ξυλιασμένο της χέρι.

**

Άποψε όμως, είναι ή άσπρομαλλοϋ στης έπιτυχίας τ' άχνάρια. Μπρός τρέχει ό ψαράς με τήν κόφα του καθισμένη στο κεφάλι, πίσω τρέχει αύτη. —Φρέσκο ψάρι... για βραστό ψάρι.

Νά κι' ένας άνθρωπος πού πουλάει κάτι φανερά. Φανερά βέβαια πουλάν και οί βιτρίνες τής 'Ομόνοιας, μά κείνες, είναι για άλλους.

Ό ψαράς, άνασκουμπωμένος, ξυπόλητος, πάει με τό λεύτερο βήμα του, κι' αύτη με τά ξεκόλλητα τακούνια της τόν ακολουθάει σάν κουτσή γιαπωνέζα. "Όμως νά τόν φωνάξει δέν τολμάει. "Άμα σταθεί για χάρη της, θάναι ύποχρεωμένη άρον άρον ν' άγοράσει... Αύτός ό χαρακτήρας της πού πάντα ήταν φοβισμένος, τούτη τήν έποχή, τής σκαρώνει τέτοιες δουλειές... για τόμους.

Λαχανιάζοντας από τόν κόπο και τό κρύο, καταφέρνει νά προσπεράσει. Προχωράει λίγο, έπειτα στέκεται άδιάφορη τάχα :

—Τί ψάρι είναι;

Ό άνθρωπος άπ' τήν πολλή του λεβεντιά, έχει κάμποση άγριάδα. Τήν κοιτάει κατάματα, δίνει μιá—χώπ—βροντάει τό πανέρι του χάμω. Ή φωνή του κεραυνός...

—Τί ψάρι είναι;... 'Όρίστε!... Βατραχόψαρο! Φλασκόψαρο!... "Αν κάνει σοϋπα λέει;... Χοϋουσο... Καμπισια είσαι κυρά και δέν ξέρεις του βατραχόψαρου τή σοϋπα; Και... μñ κοιτάς τ' άγκάθια. Λέπια δέν έχει... Μιά τραβάς τό πεσί... όξου!

Ή άσπρομαλλοϋ στέκεται σά χαμένη...

—Τι... θά χαζεύουμε τώρα κυρά; Πάρτο... ένα ποϋμεινε... Βγάλε τρία πιάτα ζουμάκι... και συχώρα με. "Αν δέ γενεις είκοσι χρονώ...

Τό βάζει στο δίχτυ της και γυρίζει άργά άργά. Είναι κατατρομαγμένη. Τόση άσκήμια, δέν τό πίστευε νάχει πλάσμα οϋτε τής στεριάς, οϋτε τής θάλασσας. Και νά ή 'Αμάλια.

—Πάλι ψώνια... πάλι για τήν κοιλιά; Σε καλό σου. Τι τέρας είναι τοϋτο... Θέ μου, πώς θά βάλεις άπάνου του χέρι; Τι στοματάρα... θά σέ κομματιάσει και με τ' άγκάθια του. "Ενας άνθρωπος πουσαι... τέτοια άγωνία για τό φαί! Χαρά στο κοράγιο!

Ή 'Αμάλια έβαλε όλο της τό κοράγιο για νά στολιστεί πού πάει νά παίξει χαρτιά. "Εχει μεταξωτό κασκόλ, κατσαρά, μυρωδάτη ποϋδρα.

—Γελοία και άπρεπα πράματα για τέτοιες έποχές, παραμιλάει ή άσπρομαλλοϋ μπαίνοντας στην κουζίνα της. "Η πιό σωστά, δέν παραμιλάει... τά λέει στο τέρας της. "Από τήν ώρα πού τό κατηγορησε ή 'Αμάλια, αύτη τό συμπάθησε. Συμπάθησε τή χοντρή κεφάλια του, τά θεώρατα σαγόνια του, κείνο τό άταρο κορμί πούναι γεμάτο μικρές-μικρές καμποϋρες. Συμπάθησε τήν... καλωσύνη του, ποϋσκισε τό κύμα και πήγε νά πιαστεί στο δίχτυ ή τ' άγκίστρι του ψαρά, για νάρθει σέ τούτη τή γειτονιά τήν έρημη και γυμνή άπ' όλα τ' άγαθά, και νά γίνει σοϋπα σέ μιáς φτωχειάς άσπρομαλλοϋς τό τσουκάλι.

Μονάχα, πού τά μάτια του, κολλημένα και τά δυό στης κεφαλής τήν κορφή, και χωρισμέν' από ένα βαθύ αϋλάκι άνάμεσό τους, γυαλίζουνε με άγριάδα παράξενη, και τήν κοιτάνε όπως ποτέ δέν τήν κοιτάξανε ανθρώπου μάτια. "Ανατριχιάζει, τής έρχεται νά τό ρίξει στο δρόμο, κι' άντίς γι' αύτό βάζει όλη της τή δύναμη και τοϋ φέρνεται σάν καλή κι' έπίδέξια μαγειρίσσα...

—Μπράβο μυρωδιά!... Καλά τό είπε ό Χριστιανός... Είκοσι χρονών! Και οικόνομο φαί. "Ενα πιάτο άπόψε, ένα αύριο μεσημέρι, ένα τό βράδυ... Κρύο είναι, βαστάει.

**

Ψάρι βραστό. Άτμόσφαιρα μακαριότητας πλημμυράει τό σπιτάκι. Ή σκλαβιά ξεχάστηκε, ή ζωή χαμογελάει.

—Ναι θά ζήσουνε, θά ζήσουνε τά γεράματα, νά ιδοϋνε τοϋ βάρβαρου τήν καταστροφή, τών Δίκαιων τή νίκη!... Ή κουζίνα έχει ζεσταθεί από τά κου-

κουάρια που πύρωσαν τη φουβού. 'Ανασαίνεις καπνό, ναί, μα σεο θυμίζ' ή εύωδιά του κάτι από δάσος. 'Εδω στην κουζίνα στρώνει τραπέζι ή άσπρομαλλού. Βγάζει άπ' τό ουρτάρι τραπεζομάνηλο σιδερωμένο. Καί νά, χτύπος στην πόρτα. Τινάζεται. 'Η ώρα περασμένη. — Ποιός; — 'Αυτό της άρπάζει ένα γλυκό τόνο. — 'Ανοίχτε! Δέ ρωτάει άλλο. Καί ούτε τρέμουνε τά χέρια της γυρίζοντας τό κλειδί. 'Αλαφρή, γρήγορα, τρεις μορφές περνάνε τό κατώφλι της. — Καλωσπέρα. Τρία άστρα έμπασε στο γέρικο σπίτι της ή καθαρή νυχτιά. — Κρυβόμαστε από τούς Γερμανούς. Νά μείνουμε άπόψε. Αύριο χάραμα φεύγουμε.

Τρία άγόρια. 'Η νιότη δάκαيره φωλιάζει στα καστανά μαλλιά τους. 'Ανήσυχη φλόγα τρεμολάμπει στο μάτι τους τ' άμυγδαλωτό. Νιότη! Δικός της ό κίνδυνος. Δικιά της ή λαχτάρα! Δικιά της ή Πατρίδα...

Σερβίρει. "Αν βγάλει τέσσαρα πιάτα... θά είναι μιá ντροπή τοúτο τό δείπνο. Δές τί άρχοντικά πού βγαίνουν τά τρία. "Ενα παραμύθι ή φιλοξενία της άπόψε, γι'αυτά τά χρυσά παιδιά. — Έγώ, μόλις πού είχα τελειώσει... Μιά στιγμή, άντικρύζει μέσα στην πιατέλλα τό... ξέχασε τ' όνομά του... &! ναί, άλήθεια: τ' όμορφόψαρο. — "Αξιζε καλό μου, νά τό σκάσεις άπ' τό κίμα, καί νάρθεις σέ τούτη τή γυμνή γειτονιά. Τά νιάτα, οάστε τά νιάτα!

ΕΙΡΗΝΗ ΜΙΧ. ΓΑΛΑΝΟΥ

* *

Ο ΡΗΓΑΣ Ο ΒΕΛΕΣΤΙΝΗΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΟ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ κατά τό μέσα του δέκατου ογδοου αιώνα δέν ήταν μονάχα ή πρωτεύουσα της Βλαχίας, αλλά καί κέντρο σπουδαίας έλληνικής, έμπορικής, κοινωνικής καί πνευματικής κίνησης. Έκει πήγαιναν έκατοντάδες έμπόρων, έκει ζούσαν χιλιάδες Έλλήνων, έχοντας έπί κεφαλής τούς διοικητές της χώρας Φαναριώτες, έκει τέλες δίδασκαν μερικά από τούς καλλίτερους δάσκαλους, πού γέννησε ή έθνότητα κατά τά τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας. Έλληνική 'Ακροδημία άνωτέρων σπουδών, έλληνικό τυπογραφείο καί πάμπολλα έλληνικά σχολεία συναντούσε κανείς στο Βουκουρέστι δίνοντας στην πόλη μιάν εξαιρετική πνευματική ζωή, πού νόμιζε κανείς πώς βρισκόταν σέ μιάν πόλη περισσότερο έλληνική παρά ρουμανική. Στην άγορά, στους δρόμους, στα σχολεία καί στην κούρτη, τό διοικητήριο δηλαδή, μιλούσαν την έλληνική καί σαυτήν γίνονταν όλες οι συναλλαγές. 'Ιδιως από της έποχής της πρώτης ήγεμονίας του 'Αλέξανδρου 'Υψηλάντη πάππου (1775—1782), ή έλληνική έπίδραση στο Βουκουρέστι καί σολόκληρη τή Βλαχιά έγινε αισθητέρη καί τά έλληνικά γράμματα τόσο καλλιεργήκαν, ώστε έκει πήγαιναν άπ' όλα τά μέρη της άπέραντης τότε θωμανικής αυτοκρατορίας γιά νά εκαρτιστούν καλλίτερα. ΟΙ

'Έλληνες έμποροι καί διανοούμενοι κυριαρχούσαν στο Βουκουρέστι καί εκεί συστήθηκε ή πρώτη μυστική έταιρία, ή «Έταιρία των Φίλων» μέ σκοπό την άπελευθέρωση της έλληνικής φυλής καί των άλλων υπόδουλων βολκανικών λαών. Πολλές άμφισβητήσεις γεννήθηκαν γιά τήν ίδρυση της πρώτης έταιρίας, πού τελειωτικά οργανώθηκε καί άνομάστηκε «Φιλική Έταιρία», άφού πέρασε από πολλές περιπέτειες καί καταδιώξεις, από διαλύσεις καί άναυσιτάσεις. Ποιός πρώτος τήν ίδρυσε; 'Ο πρώτος πού συνέλαβε τήν ιδέα της μυστικής έταιρίας μέ σκοπό τήν άπελευθέρωση όλων των Βολκανικών λαών της Τουρκίας υπήρξε Φαναριώτης καί πιθανώς ό 'Αλέξανδρος 'Υψηλάντης, πάππος του συνώνυμου άρχηγού της επανάστασης στη Βλαχιά, κατά τό 21. Πολλοί άπέδωσαν τήν ιδέα της έταιρίας στον 'Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, πάππο καί ούτόν του συνώνυμο, πού πρωτοστάτησε ως πολιτικός καί διπλωμάτης κατά τήν άγώνα. 'Ο Πρόκος "Οστεν άνοφέρει σχετικά τά έξης: «Η πρώτη ιδέα έταιρίας, ούτω καλουμένης άνήκει εις τόν όσοδοβάρον τής Βλαχίας 'Αλέξανδρον Μαυροκορδάτον, άποδημήσαντα τά 1784 εις Ρωσίαν» (τόμ.

Α', σελ. 7). Κι' άλλοι έπίσης άπέδωσαν στον ίδιο τήν πρώτην έταιρία. 'Ο Περικλής 'Αργυρόπουλος σ' έπιμνημόσυνο λόγο του στο Γρηγόριο Κωνσταντά λέγει: «'Ο μακαρής της διδάσκαλος Κωνσταντάς φίλος του Ρήγα, πολλακίς έβεβαίωσε έντι ήρωϊκός ούτος άνήρ συνέλαβε πρώτος τήν ιδέα τής έλευθερίας του 'Ελληνικού Γένους άναγινώσκων έγγραφα του Μαυροκορδάτου του 'Αλεξανδρου βέβαια. 'Αλλά τοúτο δέν εινε άληθινό: έγγραφα ό Ρήγας διάβαζε στο 'Αλέξανδρο 'Υψηλάντη καί όχι στον 'Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, καθώς θά δούμε πιό κάτω. 'Αλλά καί άλλος Ιστορικός καί μάστιγα άγωνιστής ό Κουτσονίκας μνημονεύει τά έξης σχετικά μέ τήν πρώτη σύλληψη μυστικής έταιρίας: «Περί τό 1784 εις ήγεμών τής Βλαχίας 'Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ό Φιραρής κατέφυγεν εις τό ρωσικόν έδαφος καί έζησε μέχρι του 1817. Ούτος ως λέγουσιν ών άνωθρος κάτοχος παιδείας καί πατριωτισμού καί έχων πρό όφθαλμών τούς στίχους του Ρήγα, συνέλαβε τήν ιδέα τής προς επανάστασιν συνεννοήσεως διά μυστικής έταιρίας καί έσχεδίασε ταύτην. Διεκοίνωσε δέ τήν ιδέα του προς τόν άλλον ήγεμόνα τής Βλαχίας Κωνσταντίνον 'Υψηλάντην, καταφυγόντα καί τοúτον εις τό Ρωσικόν Κράτος τό 1806. 'Αμφότεροι ένέκριναν τό σχέδιον αύτής, άλλ' άπεφάσισαν νά τό διατηρήσωσι μυστικόν μέχρις οδ φανώσιν εύνοϊκαί περιστάσεις».

'Ο Πρόκος "Οστεν, καθώς καί ό 'Αργυρόπουλος καί ό Κουτσονίκας συγγέουν τά πράγματα. "Όταν ό 'Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος ή ό Κωνσταντίνος ήγεμόνευαν στη Βλαχιά ό Ρήγας βρισκόταν στην Κωνσταντινούπολη στο σπίτι του 'Αλέξανδρου 'Υψηλάντη, σπουδάζοντας καί βοηθώντας τον στην άνάγνωση έγγραφων, γιατί είχαν πάθει τά μάτια του. 'Ο Ρήγας δέν ειχαν άρχισεί άκόμη τήν πολιτική σταδιοδρομία του στη Βλαχιά, ούτε στίχους ειχε συνθέσει ή δημοσιεύσει μέχρι τότε, ούτε ειχε μνηθεί στη μεγάλη πολιτική των 'Υψηλάντων. Καθώς φαίνεται από τά 'Απομνημονεύματα του Νικόλαου 'Υψηλάντη, έγγονου του 'Αλέξανδρου, ό Ρήγας κατά τήν έποχήν εκείνην, είκοσι χρόνων, ή κάτι μεγαλύτερος, διάβαζε στον πάππο του διπλωματικά καί πολιτικά χαρτιά καθώς καί τήν αλληλογραφία καί άπαντούσε στις διάφορες έπιστολάς, πού τοúστελναν: «Τέλος, λέει ό Νικόλαος 'Υψηλάντης, ό π ά π ο ς ό π ή ρ-

ξεν ό δάσκαλος ή κάτι περισσότερο ό έμπνευστής τίνος; του Ρήγα του φημισμένου εκείνου Ρήγα... 'Αφού ό Ρήγας τέλειωσε τις σπουδές του υπήρξεν πολύ εύτυχής στην πρόταση πού του έκαναν νά μπει στην όπηρεσία του πρίγκηπα 'Υψηλάντη, ό όποιος καθ' όλο τό διάστημα πού τα μάτια του έπασχαν, ύπαγόρευε στο Ρήγα τήν αλληλογραφία του καί κάθε τι σχετικό μέ το ύπόβργμα ά του» (σελ. 97—98). Δέν μένει καμμία άμφιβολία πως ό κύριος δάσκαλος καί έμπνευστής του Ρήγα υπήρξεν ό δαιμόνιος εκείνος Φαναριώτης, πού πρώτος ειχε άραματιστεί τήν άπελευθέρωση όλων των λαών της Βαλκανικής καί πρώτος ειχε συλλάβει τήν ιδέα μυστικής έταιρίας γιά τό σκοπό τοúτο. ΟΙ ρουμανικές πηγές συμφωνούν στην άποψη πως ό 'Αλέξανδρος 'Υψηλάντης στα 1780 σύστησε τήν πρώτη εκείνη έταιρία, πού βάφτισε «Έταιρία των Φίλων». 'Από σύγχιση των όνομάτων νομίζουμε πως βγαίνει ή ύποψια πως ό 'Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος εινε ό πρώτος ίδρυτής της 'Εταιρίας, ένώ ό πρώτος πού τήν σύστησε εινε ό 'Αλέξανδρος 'Υψηλάντης, ό έμπνευστής του Ρήγα «καί πολιτικός μαθητής του» όπως λέγει ό Γερβίνος (τόμ. Α' σελ. 78). Τήν έταιρία αύτή βρήκε ό Ρήγας, όταν γιά πρώτη φορά πήγε στο Βουκουρέστι τά 1788 καί μόλα τά μέσα προσπάθησε νά τήν οργανώσει καλλίτερα καί αύξήσει μωώντας καί άλλους έταίρους "Ελλήνων καί ξένους καί Ιδιους Ρουμάνους καί Βλάχους. Δέν ύπόρχει άμφιβολία πως ή έταιρία κατά τήν έποχήν εκείνη ειχε πνευματικούς καί μορφωτικούς σκοπούς, σκοπούς γιά τήν ήθική άναγέννηση της έλληνικής έθνότητας καί τό ζύπνημα της νέας γενεάς. 'Αργότερα, καί όταν ό Ρήγας άσπάστηκε τις ιδέες της Γαλλικής Έπανάστασης, τότε ή έταιρία έγινε επανάστατική μέ κύριο σκοπό τήν κοινωνική επανάσταση της 'Ελλάδας καί των άλλων βολκανικών λαών. Τότε διακλαδóθηκε καί στη Βιέννη, όπου από τό 1796 έγινε τό κέντρο της όκειUBE άρχισε τόσον ό άρχηγος της ό Ρήγας όσο καί οι άλλοι έταίροι ή σύντροφοι νά καλλιεργούν τήν ιδέα της επανάστασης καί κατηχούν καί άλλα πρόσωπα πού κατοικούσαν στην Αύστρια ή ζούσαν στις χώρες της ευρωπαϊκής Τουρκίας. Τότε συντάχτηκε καί τό καταστατικό της εσον άφορά τήν έσωτερική της όργανωση καί τόν τρόπο της μήσης, πού μες δίδασσε ό Νικόλαος 'Υψηλάντης, ό Ρίζος Νερουλιός καί μερικώς ό βιογράφος καί έταίρος του Ρήγα Χριστόφορος Περραιβός. 'Από τό καταστατικό της βλέπουμε πόσο ή έταιρία των Φίλων καί ή άλλη συγγενεύου μεταξύ τους.

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ ΡΟΥΖΒΕΛΤ

Ο ΑΠΟΘΑΝΩΝ Πρόεδρος Ρουζβελτ, υπήρξε μία από τας μεγαλύτερες της συγχρόνου Ιστορίας προσωπικότητας, τό πέραςμα της οποίας από την ζωήν όχι μόνον αφήνει ανεξάληπτα ίχνη εις τόν δρόμον της, αλλά και σημειώνει ανυπολογίστου δυνάμεως επίδρασιν επί των Ιστορικών εξελίξεων του μέλλοντος.

Ο μόλις λήξας πόλεμος είναι αναμφισβητήτως τό διακεκριμένον όριον της λήξεως της μέχρι τουδε περιόδου της ανθρωπότητας και της αρχής της νέας περιόδου της Ιστορίας της ζωής της. Η πρώτη από της Αναγεννήσεως και έντεϋθεν, με όλην την ξεχωριστήν θέσιν του 19ου αιώνος, αποτελεί την περίοδον των άγωνισμών ζυμώνσεων και άλληλοσυγκρούσεων των μεγάλων και ύψηλών Ιδανικών της ανθρωπίνης ζωής με τας χαμηλωτέρας τάσεις και τας ύλικάς και ύλιστικάς έπικρατήσεις και έκδηλώσεις της. Η δεύτερα, ή από τουδε νέα περίοδος της Ιστορίας της ανθρωπότητας, θα αποτελέση άσφαλώς την περίοδον του ξεκαθαρίσματος και της έπιβολής και έπικρατήσεως των ανωτέρων εκείνων Ιδανικών εις την άρχομένην νέαν ζωήν, ή οποία άν δέν καταστραφή και εξαφανισθή όλοσχερώς από την άσυνειτον χρησιμοποίησιν των νέων μηχανικών μέσων και έφευρέσεων, θά έξελιχθή και θά άποδειχθή ό ή εύτυχωτέρα περίοδος της ζωής της ανθρωπότητας.

Και ή μεγάλη προσωπικότης του Φραγκλίνου Ρουζβελτ αποτελεί αναμφισβητήτως τό πραγματικόν και συμβολικόν όντορον των δύο αυτών μοναδικών εις αντίθεσιν περιόδων της Ιστορίας.

Τό μεγαλείον του υπερβαίνει τό μεγαλείον του Ούτλσον, διότι περισσότερο παρά εκείνος κατώρθωσεν, ώς άληθινός κυβερνήτης της κρίσιμου διά την ανθρωπότητα στιγμής, να έπιβάλλη και πραγματοποιήση τά όπια Ιδεώδη, τά όποια έκήρuxe, πράγμα τό όποιον του δίδει τό δικαίωμα να έπνομασθή ό πραγματιστής Ιδεολόγος.

Ανθρωπισμός και Χριστιανικότης, πατριωτισμός και «οικουμενικότης», ευρεία αντίληψις και κεραυνοβόλος άποφασιστικότης, ίδου τά κύρια χαρακτηριστικά της μεγάλης προσωπικότητος του Φρ. Ρουζβελτ, της οποίας τό φώς κατ' ούδέν έλατούνται μικραί και άσήμαντοι σκιαί, της ανθρωπίνης ατελείας και άδυναμίας ένδεικτικοί.

Αί ύπ' αυτού διακηρυχθείσαι διά του Χάρτου του Ατλαντικού έλευθερίας και ή κατά την τελευταίαν ίδια φάσιν της Ιστορίας του αναπτυχθείσα ένεργητικότης του προς έφαρμογήν των δέν είναι τίποτε άλλο, παρά με-

γαλειώδης έκδήλωσις και άπόδειξις της πραγματικής αξίας των Ιδανικών της Χριστιανικής έλευθερίας, όπως την διεκήρυξεν ό Παύλος «ή έλευθερία ή Χριστός ήμάρ ήλευθέρωσεν σήκετε, και μη πάλιν ζυγώ δουλείας ένέχεσθαι» (Γαλατ. 5, 1).

Δέν είναι δέ τυχαίον τό γεγονός ότι αυτή ή ώραία και φωτεινή και μοναδική προσωπικότης της συγχρόνου Ιστορίας άνεδείχθη εις την μεγάλην χώραν της Αμερικής, την όποίαν ό Ρουζβελτ ώδήγησε και έποθετήσε εις την θέσιν που την έποθετήσε κατά την πρώτην άρχήν της νέας περιόδου της Ιστορίας της ανθρωπότητας.

Η μεγάλη χώρα ή οποία αποτελεί ώς καμία άλλη χώρα σήμερα, τό έργαστήριον των μεγάλων γραμμών της ζωής καθ' όλας τας έκδηλώσεις της και κατ' ίσην άναλογίαν Ιδανικών κατευθύνσεων και πραγματικών προσανατολισμών είναι ή φυσική πατρική και τοποθεσία του ύψηλωτέρου συνόρου της νέας περιόδου της Ιστορίας της ανθρωπότητας, του Ρουζβελτ.

Και από της άπόψεως τούτης ό Ρουζβελτ είναι—και τοϋτο είναι τό τελευταίον χαρακτηριστικόν της προσωπικότητός του—τό σύμβολον και συνεπώς ό δείκτης της νέας θέσεως της Αμερικής εις τόν κόσμον, και των νέων προσανατολισμών έπεμβάσεως διά την διευθέτησιν της ζωής της ανθρωπότητας, με άποκλειστικήν κατευθυντήριον πηξίδα την μίαν και μόνην ανωτέρην ήθικην αντίληψιν του Ευαγγελίου του Χριστού, την ήθικην της Αγάπης και του «ναί ναί και όχι ού ού», την άπόλυτον δηλαδή ήθικην του δικαίου και της έλευθερίας.

Ο Μόνρο έκλεισε την Αμερικήν εις τόν έαυτόν της διά να ήμπορέση άπερίσπαστα να γίνη ότι έγινε, και ό Ρουζβελτ άφου έγινε, αυτό που έγινε την έννοιζε προς τόν κόσμον διά να γίνη κατά τό κήρυμά του και την κατεύθυνσιν που της έδωσεν ό ρυθμιστής της ζωής της ανθρωπότητας.

Εις τά χέρια των Αμερικανών έγκειται με τά ήθικά και ύλικά μέσα που διαθέτουν να έξακολουθήσουν να δέχονται συνεχώς και να πολλαπλασιάζουν έπ' άπειρον τό Φώς που έξέρχεται από την μεγαλειώδη προσωπικότητα του μεγάλου των Πατριώτων διά την σωτηριαν της ανθρωπότητας. Εις αυτούς περισσότερο από κάθε άλλους άπευθύνεται διά του Ρουζβελτ τό γραφικόν ρητόν «Σας έδωσα να έκλέξετε μεταξύ ζωής και θανάτου, έκλέξατε ζωήν».

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΑΚΡΥΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΕΒΛΕΠΑ στον ύπνο μου, πώς οι άνθρωποι είχαν χαθεί και στους δρόμους κυκλοφορούσαν κύκλοι. Ρόδες δηλαδή, στεφάνια σαν κι εκείνα που παίζουν τα παιδιά στα πάρκα.

Κι' αντί να κυλάν ήσυχα στους δρόμους αυτά τό στεφάνια, κατάτρεχαν με λύσσα τό ένα τ' άλλο, σαν να είχαν πόλεμο μεταξύ τους. Έπεφταν με καταφορά τό ένα πάνω στο άλλο και κύτταζαν να περάση τό ένα μέσ' από τ' άλλο και να τό άχρηστέψη, να τό σπάση, να τό έκμυθηνισή, σα να τά είχε πιάσει πυρετός, μανία καταστροφής.

Άλλα έσπαζαν κι' έπεφταν άκίνητα στους δρόμους. Άλλα στυλόνονταν σακατεμένα στους τοίχους για να μη πέσουν κι' άλλα συνεχίζαν τρικλίζοντας τό δρόμο τους.

Ήταν και κάτι μεγάλα και χοντρά στεφάνια που κύλαναν με θόρυβο. Άρχοντοπερνούσαν καμαρωτά συντριβοντας άλλα μικρότερα που είχαν ριχτεί άπάνω τους απ' όλες τις μεριές κι' έβραζαν τά δυνατά τους να τά πετάξουν κάτω. Άλλα τέτοια μεγάλα στεφάνια ταλαντεύονταν καθώς τους βάζαν την τρικλοποδιά κι' ώρα την ώρα κινδύνευαν να πάρουν την τούμπια τους.

Ήταν κι' άλλα, πολύ λίγα, που κύτταζαν να πάν ήσυχα στο δρόμο τους. Κι' άλλα πειό μικρά που δέν τά πρόσεχε κανείς. Ήταν γεμάτος ό τόπος από κάθε λογής στεφάνια π' άγωνιζόντουσαν με πείσμα τό καθένα, να περάση τόν κύκλο του μέσ' από τόν κύκλο του άλλου και να τό καταστρέψη.

Άξαφνα πετάχτηκα με τρόμο. Άγριες φωνές. Κάτι σαν τό νυχτερινό τραγούδι των γάτων, σαν φωνές ανθρώπου που του σφίγγουν τό λαιμό, με ζύπνησαν.

Ανακάθισα στο κρεβάτι κι' άμέσως κατάλαβα τί γινώτανε. Τραγουδούσε ή δεσποινίς που κάθεται στο ίδιο διαμέρισμα με μένα. Είχε ζυπήσει κείνη την ώρα και καθώς περνούσε τό διάδρομο έξω από την πόρτα μου, της ήρθε να τραγουδήση. Είναι άφάνταστα άποκορευτικό τό τραγούδι αυτό του κοριτσιού. Τί λέει τραγουδι. Δέν είναι καν τραγούδι. Μιά αγωνιώδη προσπάθεια τραγουδιού, όλης διόλου παράφωνη. Μιά φωνή σκληρή, διαπεραστική, όλότελ' άπειθήρητη, που άλλοτε σε κάνει να ζυπάξουσαι και ν' ανατριχιάζης κι' άλλοτε να πνίγεσαι.

Σηκώθηκα κι' άκούμησα στο παράθυρο να με χτυπήση ό πρωίνος άέρας. Δίπλα μου είναι άνοιχτό τό παράθυρο της μητέρας της. Μάννα και κόρη κουβεντιάζουν. Άκούω χωρική να θέλω την κουβέντα τους.

—Βρέ παιδάκι μου μη φωνάζεις έτσι. Είναι ποιά άκόμα και ό κόσμος κοιμάται.

—Και τί άνάγκη τόν έγω τόν κόσμο. Ο κόσμος μου δίνει και τρώω;

—Μά δέν είναι σωστό.

—Θέλω να τραγουδήσω μάννα...

—Να τραγουδήσης ήσυχα. Και την ώρα που δέν κοιμάται ό κόσμος.

Έμένα τώρα μ' άρέσει να τραγουδήσω κι' έτσι μπορώ να τραγουδήσω. Θέλουν δέ θέλουν να μ' άκούνε, μου είναι άδιάφορο. Στο κάτω-κάτω όποιον δέν του γουστάρει άς βουλώσει τ' αυτιά του. Άς πάρη τους δρομους. Έπιασα κανένα διά της βίας;..

Μη νομίσετε πως ή δεσποινίς είναι τόσκαρο. Κάθε άλλο, είναι μορφωμένη. Τό λέει άλλως τε κι' ή ίδια με πολλή καυχήσι. Έχει πτυχίο κάποιας σχολής του Πανεπιστημίου. Λέει πως ξέρει γαλλικά, γερμανικά, μου φαίνεται κι' έγυλέξικα. Φιλοσοφεί κηόλα. Ίσως μάλιστα τό πτυχίο της να είναι της φιλοσοφικής σχολής. «Κάθε άνθρωπος» λέει, «έχει τό δικαίωμα να ζή τη ζωή του. Κάθε άνθρωπος εν' έλεύθερος να κάνει ότι θέλει». Σύμφωνοι, δεσποινίς μου.

Είμαστε όμως πολλοί. Και είναι μοιραίο ό κύκλος της έλευθερίας σου, να μπαίνε μέσα στον κύκλο της έλευθερίας του άλλου. Λοιπόν μπροστά στο δικό σου «έγώ», πρέπει να χαθούν οι άλλοι άνθρωποι; Και καθώς έκαμα αυτή τη σκέψη, θυμήθηκα τ' όνειρο με τους κύκλους, που είχαν έπιδοθεί με πάθος στο έργο της καταστροφής ό ένας του άλλου.

* * *

Ή παλιά πολυκατοικία που κάθομαι, έχει ένα σουδαίο για μένα πλεονέχτημα: Έναν κήπο γεμάτο λουλούδια.

Έχει κι' ένα ηγαδι, ένα πεύκο κι' ένα ξύλινο παγκάκι. Σε τόπο τό παγκάκι μ' άρέσει να ξαπλώνω. Νάχω συντροφιά τη φύση που είναι πάντα ή ίδια, αντίθετα με τους ανθρώπους που χάλασαν τόσο πολύ.

Κείνη την ήμέρα όμως, ήμουν μάρτυρας στο δικαστήριο κι' έπρεπε να κάμω αναγκαστικά πειό πολλή συντροφιά με τους ανθρώπους. Πριν να φύγω, κατέβηκα στον κήπο. Είναι παρηγορία, είναι μιά γλυκειά ανακούφιση, ένα πρόσχαρο, πραυντικό χόδι, να βλέπης μέσα σ' αυτή την εποχή της ποικιλόμορφης άσχημίας αυτά τά δημοφιλιά τά πρόσχαρα, τ' άγνά, τά ειρηνικά λουλούδια.

—Θέ μου, γιατί τό λογικό, τό πολυτικότερο Σου χάρισμα, να φέρνη τόν άνθρωπο σ' αυτό χάλι...

Κάτι πέρασε σφυρίζοντας στ' αυτιά μου και σγύκαρινα χτύπησε στον τοίχο και κύλιση στα λουλούδια.

Ήταν ένα άδειο κουτί κονσέρβας που είχαν ξεσφενονιάσει από κάποιο παράθυρο. Οι τριανταφυλλίες αναταράχτηκαν. Ένα κοτσάνι με δυό δίβιμα κόκκινα τριαντάφυλλα κόπηκε κι' έπεσε κάτω.

Είχ' έρθει έξω από τόν κήπο τό κακό...

Έσκυφα, πήρα από χέρια μου τά δυό τριαντάφυλλα και κίνησα σωπηλά για... τό ριγκ; Τη στάσι του τράμι!

Πήρα θέση στην ούρα κι' έβλεπα με φόβο να πλησιάζη κάθε τόσο ή σειρά μου για να μω. 'Η φοβερή πάλη που γινόταν μπρός στα μάτια μου όταν έφτανε το κάθε βαγόνι κι' άνοιγαν οι πόρτες του, μούκοβε την όρεξη να πάω με ξένα πόδια στη δουλιά μου. Οι άνθρωποι που σπρώχονταν και στριμώνονταν στα πλευρά του, δεν είχαν σκοπό να μκοθνε μέσα σαν άνοιγε ή πόρτα, αλλά να πέφτουν σαν τρελλοί με τις πλάτες ό ένας πάνω στον άλλον, για να μη μπορεί κανείς να μη χωρίς να πληρώση ακριβά το μάσιμο του στο βαγόνι.

Πήρα θάρρος όμως. Είδα μπροστά 'πο μέσα ένα στεγνό κι' άδύνατο γέρο. Και πειό μπροστά, μια γυναίκα μ' ένα μωρό στην άγκαλιά. Σκέφτηκα πώς ημουν τυχερός. Κοντά σ' αυτός που είχαν κάθε δικαίωμα στην προτεραιότητα και στον κοινό σεβασμό, θαμπαινα και γώ άπειραχτός.

Μεσάνυχτα που είχα... Μόλις στάθηκε το τράμ, την έπισε ντάβανος την άγέλη. Σάν παλαβοί ρίχτηκαν ό ένας άπάνου στον άλλον. Ένα κύμα μ' άρπαξε μπρός από την πόρτα που βρισκόμουν και με πέταξε στην άλλη άκρη. Δεν πρόφτασα να συνέλθω κι' άκούω μια σπαραχτική γυναίκα φωνή:

—Τό παιδί μου... Είπα κάτι που πάγωσε το αίμα μου. Τό μωρό είχε ξεφύγει από την άγκαλιά της γυναίκας που πήγαινε μπροστά 'πο μέσα και πήδαγε στα σηκώματα χέρια των μανιασμένων ανθρώπων. Κάποιος υπάλληλος της εταιρίας ρίχτηκε και τ' άρπαξε. Άλλοίμονο άν δεν προλάβαινε κι' έπεφτε κάτω τό μωρό, στα πόδια της ξώφρενης άγέλης.

—Που τάχεις τό μυαλό σου κυρά μου; Παιδί κρατάς στα χέρια σου Δεν κρατάς χορτάρια. Μάλλως τή μισοπεθαμένη μάννα ό υπάλληλος, δίνοντάς της πίσω τό παιδί της που είχαν πετάξει έξ' από τα χέρια της, χωρίς να τό καταλάβη.

Με κόλλησε και μέσα τρέλλα. Χύμηξα στο σωρό. Μα μπρός μου βρέθηκε ό γεράκος με τό στεγνωμένο κορμί. Πάλυε ξεψυχισμένα ό δύστυχος να ξαναφτάση στην πόρτα, από την άλλη άκρη που τόν είχαν πετάξει: Μάταια φώναζε με την άδύνατη φωνή του: —Βεδουίνου, σιγά Βεδουίνου...

Στό τέλος ένας νεαρός, μαλλιαρός και μπράτσωμένος παλληκαράς που ήταν μπροστά του, γύρισε παράφορα και τούδωσε μια γερή σπρωξιά.

—Εκκόλλ' από την πλάτη μου βιζικάντι... 'Η πόρτες έκλεισαν. Τό τράμ ξεκίνησε. 'Απ' τό κομμάτι της ούρας ποδειχαν ξεκόψει για να μη στο βαγόνι που έφυγε, έμειναν έξω, μ' άδύνατη γυναίκα, άναμαλλιασμένη μ' ένα μωρό στην άγκαλιά κι' ένας γέρος, τέσσαρα κόκκαλα, με δάκρυα στα μάτια. Πήρα σκυφτός τό δρόμο. Τά τριαντάφυλλα στα χέρια μου, κοκκινίζουν

από ντροπή για την ανθρώπινη κατόντια.

Ήφτασα στο δικαστήριο. Δίπλα στην πόρτα του, ήταν ό πάγκος του Μιχαήλ του ψωμά και όρθια μπροστά του μια ψηλή, κομψή κυρία που λές δεν ήταν πιά νέα. Γκριζά μαλλιά, βαμμένα μάτια, βαμμένα χείλη, σκληρή ματιά, άγέρωχη έκφραση.

Διόλυε με προσοχή άνάμεσα στα διάφορα ψωμιά να βρη κανένα του γούστου της. —Δεν έχεις φρέσκο ψωμί σήμερα; —'Όλα φρέσκα είναι. —Φρέσκα αυτά;. Μου φαίνεται πως πάρα είναι μπαγιατικά. Διαλέγει κι' ό ψωμάς.

—'Ορίστε. Πάρτε αυτό. Της δίνει κάποιο που ξεχώρισ' από τ' άλλα. 'Η κυρία τό παίρνει. Τό κυττάζει με προσοχή. Τό πρόσωπό της κοκκινίζει από θυμό. —Μουχλιασμένο ψωμί θα μου δώσης να φάω;. Κι' άμέσως δίνει μια και τό πετάει στα μούτρα του Μιχαήλ. Χειρονομία που δεν την κάνει εύκολα ό καθένας!..

'Η κυρία άγανάχτησε. 'Η κυρία λοιπόν ήταν άσύστηρη. Μα μπορεί ό ψωμάς να μη τώκαμ' έπιτηδες, μπορεί να μη τό πρόσεξε. 'Ισως. 'Εκείνη όμως δε θέλησε να ίδη παρά μονάχα τό κακό που πήγε να της κάμη. Δικαίωμα της.

Μπήκα στην αίθουσα. 'Ο Πρόεδρος έδικάζε. Ένάγοντες και έσιγόμενοι με τό έπιτελεία τους πλησίαζαν στην έδρα του και τούελεγαν τις διαφορές τους. Πάνω από τό κεφάλι του ό Υιός του Θεού άκουγε κι' έβλεπε με θλιμμένη έκφραση, όσα έλεγαν κι' έκαναν οι άνθρωποι. 'Ο δικηγόρος του φίλου που έρχόμουν να υπερασπιστώ με την κατάθεσή μου, με πλησίασε κι' άρχισε να με διαβάξη τί θαπρεπε να πώ.

—Τι τά θέλετε ούτά κύριε. Έχω πεποιθήσει πως ό πελάτης σας έχει δίκη. Δεν πρόκειται να πώ παρά την άλήθεια μόνο. Κι' ή άλήθεια αυτή, είναι όλόκληρη με τό μέρος του κοινού φίλου. Τ' άλλα είναι περιττά νομίζω. 'Υστερ' από τή δήλωσή μου ούτή, με παράτησε.

Πλησίασα στην έδρα να παρακολουθήσω τή συζητήσι, όσο νάρθη ή σειρά της άγωγής, κατά του φίλου μου. Ένας γέρος έναγόμενος ζητούσε κείνη την ώρα την άδεια να πηγάτι.

—'Επιτρέπετε κύριε Πρόεδρε να οας πώ κι εγώ κάτι; —'Ορίστε —'Ο Γιάννης... —Ποιός Γιάννης; —'Ο ένάγων, έξηγει ό δικηγόρος. —'Ο σπιτονοκόρης μου που ζητάει τώρα να με βγάλη, συνεχίζει ό γέρος, είναι πα-

τριώτης μου και φίλος μου. Και συνομήλικος. Έχουμε και στρατιώτες κάμει μαζί. Στο σπίτι του κάθομαι δέκα πέντε χρόνια. 'Από τότε που τ' άγόρασε. Λόγο δεν άλλαξαμε ποτέ. 'Εγώ με τή γυναίκα μου και τά παιδιά μου κάθομαι στο Ισόγειο. Τό σπίτι είναι τρίπατο. Στο δεύτερο κάθεται ένας πρών βουλευτής. Στο τρίτο ό βιομήχανος ό κύριος Μανέστρας. 'Ο Γιάννης λοιπόν θέλει τώρα σύμφωνα με τό νόμο να ιδιοκατηκήση. Γιατί δε βγάνει τό βουλευτή που είναι ένα μονάχο κορμί και κρατάει ένα πάταμα με πέντε δωμάτια για τέν έαυτο του και για δύο υπηρέτριες;. Γιατί δε βγάνει τό βιομήχανο, που τό ξέρει όλος ό κόσμος πως έχει τον τρόπο του και μπορεί να πληρώση όσα του ζητήσουν και να βρη άμέσως άλλο σπίτι;... 'Εγώ είμαι ένα σωστό έρείπιό. Τό γαμπρό μου τον έχασα στην Άλβανία. 'Η κόρη μου χήρα με τ' όρφανό της, ξαναγύρισε σέ μένα, τον πατέρα της. Που άλλου θα πήγαινε; Τό μοναχογυιό μου τον έχασα έδω στην 'Αθήνα από άδέσποτη σφαίρα. Τώρα έρχεται κι' ό Γιάννης κι' όπως είμαι έρείπιό ζητάει να μου δώση την τελευταία σπρωξιά.

Τόν παίρνει τό παράπονο τον χαροκαμμένο γέρο. —Τά γράφετε αυτά; Ρωτάει ό Πρόεδρος τό δικηγόρο δείχνοντας τή δικογραφία που είχε μπροστά του. —Βεβαίως.

—Δεν κλαίω για να με λυπηθήτε κύριε Πρόεδρε. Τό ξέρω πως δε θα με βγάτετε. Μιά τέτοια άδικία δε μπορείτε να τήν κόμειτε. Άλλά μου πληγώνει την καρδιά ό τρόπος που μου φέρθηκε ό φίλος μου ό Γιάννης. 'Ο φίλος του ό Γιάννης!..

'Ο νόμος τούδωσ' ένα δικαίωμα. Να βγάλη ένα ένοικιαστή από τό σπίτι του και να καθίση αυτός. Ποιόν θάβγαζε τώρα. Τό βουλευτή; Αυτός είχε δόντι. Έπειτα μπορούσε και να του φανή χρήσιμος αύριο. Τό Μανέστρα; Με τόν πανίχυρο αυτό βιομήχανο θα τάβγαζε; Τότε ποιόν; Δεν έμεινε άλλος. 'Ο άδύνατος. Αυτόν θα χτύπαγε. Σιγούρα πράγματα.

Μα είναι φτωχός, χαροκαμμένος, δυστυχεί... Τι να του κάμω...Είν' άτυχος. Αυτός βρέθηκε ό πειό άδύνατος, αυτός πρέπει να πληρώση. Μα είναι ντροπή. Τόσα χρόνια κάθεται στο σπίτι, δε χάλασε ποτέ ή καρδιά μας για τί ποτε; Είμαστε από τό ίδιο χωριό, μια ήλικία, πήγαμε μαζί στρατιώτες. Καλά και άγια είν' αυτά, αλλά τι πρέπει να κάμω; Να τά βάλω με τούς δυνατούς; Τυχρό τό ήταν. 'Αν είχε τύχη, δεν θα πάθαινε και όσα έπαθε. Μωρέ είστε χρόνια φίλοι... Δέ βαρύνεσαι. Ποιός κυττάει φίλιες σήμερα. Βρέ άμάν!.. Τίποτε. Καμαρώστε τον!..

'Ο Πρόεδρος όμως φαίνεται πως ξέρει τι πρέπει να κάμη. Οι ύποθέσεις διαδέχονται ή μια την άλλη. Ψάχνω να βρω θέσι να καθίσω. Τά μάτια μου πέφτουν στη κομψή αύστηρη κυρία που λίγο πριν είχεπετάξει στα μούτρα του ψωμά τό μουχλιασμένο ψωμάκι. Καθόταν στο έξιλινο καναπέ και διάβριζε κάποιο βιβλίο. Έδχε κι' αυτή κάποια δουλιά στο δικαστήριο και θα περιμενε τη σειρά της. Πλάϊ της καθόταν ένα λεπτό κορίτσι που την κύτταζε με περιέργεια, σα να την έπιθεωρούσε. Μα τι είν' αυτό που διαβάξει με τόση προσοχή...

'Α! ά! Είναι τό βιβλίο του...όνομα και μη χωριό. Τό βιβλίο που θέλει να πη πως ό πατέρας, ή μητέρα, ό άδελφός, ή κοινωνία, πρέπει ν' άφίνουν έλεύθερο τό κορίτσι που νοιώθει τό ζύπνημα της γυναίκας μέσα στο στήθος του. Να μη του επιβάλλουν τη στέρηση του φυσικού έρωτα και του μαρσζώνουν έτσι την ψυχή, του πεθαίνουν τό σώμα! Πλάϊ στην κυρία ήταν άδεια θέσι. Πλησίασα κι' έκατσα με τό σκοπό ν' άνοιξώ κουβέντα μαζί της, άν θα ήταν βολετό. Μα τό νέο κορίτσι με πρόλαβε. Σε μια στιγμή την άκουσα να λέη:

—'Επιτρέπετε κυρία;. Τι βιβλίο είν' αυτό που διαβάχετε;. —Τό τάδε, τοί τάδε. —'Εχω άκούσει πως αυτό τό βιβλίο δεν είναι της προκοπής. —'Εάχετε άκουσει πως είναι άνήθικο άσφαλώς. Δεν είναι όμως καθόλου. 'Ο συγγραφέας είναι από τούς πειό πολιτισμένους που έχουμε. Φαντασθείτε, άφου δίνω στην κόρη μου, που είναι στην ήλικία σας, τό βιβλίο του να τό διαβάξη. 'Ο σκοπός του είναι πραγματικά σκοπός πολιτισμένου ανθρώπου. Μιλάει καθαρά και ξεάστερα για ένα σοβρό κοινωνικό ζήτημα. 'Είλει να μορφώση την κοινωνία, να τή ξυπνήση, να τή βγάλη από τό ψέμμα.

—Νά οας πώ. Μπορεί ό συγγραφέας να είναι πολιτισμένος, ό σκοπός του να είναι άπονήρευτος και άνώτερος. Άλλά για να λυθή ένα κοινωνικό πρόβλημα, πρέπει να υπάρχει μια σίγουρη βάση για να ξεκινήσου. Με πρέπει να έχουμε κοσμοθεωρία. Χωρίς κοσμοθεωρία δε μπορούμε να κόνουμε βήμα. Άμα δε ξέρουμε τι νόημα έχει ή ανθρώπινη ιστορία, ποιός είναι ό σκοπός, όπου κτευθύνεται, ποιό είμαστε, από που έρχόμαστε, πού πάμε, δε μπορούμε να επιχειρήσουμε στα σοβαρά τη λύσι κανενός κοινωνικού προβλήματος. Δέ θέλω να πώ μ' ούτά, πως δεν έχει κοσμοθεωρία ό συγγραφέας σας. Άν όμως ή κοσμοθεωρία του είναι σωστή κι' άν έδούλεψε, άν έκόπιασε για να πειστή πως είναι πραγματικά σωστή, πολύ άμφιβέλλω.

—Είστε έπιστήμων; —'Φοιτήτρια της 'Ιατρικής.

—Και θέλετε να πητε πώς ο συγγραφέας ξεκινάει από λανθασμένη βάση ;
 —Αυτό πιστεύω. Ο άνθρωπος δεν είναι μόνο σώμα. Αυτό δά δλοι οι γιατροί το βλέπουν σήμερα. δε μπορούμε πειά να λημονάμε την ψυχή. Δε μπορούμε να στηρίζουμε την άτομική ζωή και τη ζωή της κοινωνίας στη γνώση που μας δίνουν οι αισθήσεις μόνο κι' ό,τι δε μπορούν να ίδουν τα σωματικά μάτια να το διαγράψουμε, να λέμε πώς δεν υπάρχει. Η πνευματική υπάρχει είναι η πρώτη, αυτή κουμαντάρει. Η σωματική είναι δεύτερη, ακολουθεί, υπακούει, πρέπει να υπακούη. Όσοι θέλουν να βγάλουν την κοινωνία από το πέμμα, δεν πρέπει να ξεχνούν αυτή την αλήθεια. Για να χύσουμε στις φλέβες της κοινωνίας χυμούς ζωής, να τη υπολιάσουμε ζωντανή ζωή, πρέπει να ψάξουμε πρώτα, με προσοχή πού να την έπιπτεύη άγγριπνα ή συνειδησι, ο φόβος της ευθύνης πού θα σηκώσουμε στους ώμους μας.
 —Καλά, μα για πότε μου, από πού νομίζετε σεις πώς πρέπει να πάρουμε τον όρρο ;
 —Άπο την ύπιστη αλήθεια πού γνώρισε ποτέ ο κόσμος. Άπο τη δύναμη πού τα πάντα μπορεί. Άπο την κατακαθάρη, την άστέιρευτη, τη μοναδική πηγή: Τη ζωή του Θεού!... Κυττάζω με θαυμασμό και με συγκίνηση πού δεν κρύβονται, το νέο κορίτσι πού σκέπτεται τόσο καλά και ξεκινάει με τέτοια έφοδια για τη ζωή. Μα την κυρία με τα γκριζα και μαλλιά, την πήρανε τα γέλιοα.
 —Χά, χάλι του Θεού... Είστε όπισθοδρομική κοπέλλα μου. Κι' έσκυψε ξανά στο βιβλίο της. Έσκυφα και γώ το κεφάλι και συλλογιστηκα, τι τρομαχτική ευθύνη πού έχει ένας διανοούμενος, ένας συγγραφέας, όταν βγαίνει και λέει στον κόσμο: Αυτό είναι πέμμα. Έτοδο ειν' το σωστό, έδω είναι ο δρόμος. Αυτή η γλώσσα... Αυτό το άκόκκαλο, το καθάσιο, το μαλακό, το ευλύγιστο πραγματάκι, τι βρωμία μπορεί να ξεχύση, τι φωτιές μπορεί ν' άνάψη, τι πλάνης, τι άδικίες, τι ζημιές άνεπανόρθωτες μπορεί να δημιουργήση.
 * * *
 Όπισθοδρομική λοιπόν ή κοπέλλα... Το μέγιστο άγαθο δά γνωρίζης την αλήθεια, είναι ιδιότητα του όπισθοδρομικού!... Κρίμα αστηρή μου κυρία... Το μουχλιασμένο ψωμί πού βλάπτει τη σωματική ύγεια, ξέρεις να το πετάς. Το άλλο μουχλιασμένο ψωμί πού βλάπτει την πνευματική ύγεια, την κυρία ύγεια, δε θέλεις να το πετάξης. Κι' έχεις και κόρη... Κι' αυτό δικαίωμά σου. Αύριο κλαίνε.

θεατρικές χειρονομίες. Σκορπάει δεξιά, άριστερά, χαιρετούρες. Μιλάει μεγαλόφωνα, θέλει να γελάση τόν έαυτο πώς έχει συμπάθειες, πώς τη γνωρίζουν δλοι, πώς την άγαπούν δλοι. Δημιουργεί ψεύτικα τήν άτιμόσφαιρα πού μέσα σ' αυτή θέλει ν' άναπαψη τόν έαυτο της. Και το βράδυ, μόνη στην τρώγη πού χρησιμεύει για δωμάτιό της, νηστική κι' άπελισμένη, κλαίει χωρίς καμμία παρηγορία.
 Είναι γνωστή ή ιστορία αυτής της δυστυχημένης. Ήταν κάποτε ήθοποιός, θμορφή και ξεκουσμένη. Είχε κατακτήσεις, θεουαστές, φίλους, είχε κύκλο. Αυτά όμως δλα έπέρασαν. Και τώρα της άπόμεινε μιά ύπαρη άθλια, λησμονημένη, χωρίς βοήθεια, χωρίς άγάπη. Και μιά κόρη, ήθοποιός κι' αυτή, πού δέρνει άλύπητα τη μάνα της όπου τη συναντάει, γιατί τη ντροπιάζει, λέει, έτσι πού κατάντησε. Όρίστε ένα ζευγάρι πού περνάει από μπροστά μου. Μου κάνει έντόπωση ή φυσιογνωμία και τα μάτια του νέου. Σωστή άλεπού. Άξαφνα, ένω αυτός προχωρεί ή γυναίκα πού συνοδεύει στέκεται στο δίπλανο τραπέζι και χαιρετάει τόν ένα από τους δύο κυριους πού κάθονται εκεί.
 — Πώς είστε κύριε τάδε,
 Ύφος μεγάλης κυρίας, κινήσεις άργιές, έκφρασι κουρασμένη.
 Σηκώνεται ο κύριος, ύποκλίνεται βαθείά, κάνει ό,τι μπορεί για να δείξη το σεβασμό του. Κι' όταν ή κυρία συνεχίζει το δρόμο της, ή ειρωνία ξεχειλίζει.
 — Χμ!... Σοβαρά τα πράγματα.
 — Ποιά ειν' αυτή; Τόν ρωτάει ο σύντροφός του.
 — Η Ζωζώ, ή χορεύτρια του Φολί. Είμαι βέβαιος πώς θαχει φάει έξάπαντος το μπερτάχι της, προτού να βγοιν από το σπίτι.
 — Τη δέρνει!...
 — Τη μαυρίζει στο ξέλο.
 — Είναι άνδρας της;
 — Που βρήθηκε άνδρας της... Νομίζει πώς θα την πάρη, ή άνόπη.
 — Και τί δουιλιά κάνει αυτός;
 — Την ξέρεις ή εργατιά κι' αυτή τσακνολογούσε; Την ήξερα και γώ αυτή την παροιμία. Πολ- λές φορές την έλεγε ο μακαριότης ο πατέρας μου όταν ήθελε να πη πως οι πονηροί βά- ζουν τους άλλους και κάνουν τις βαρειές δουιλίες κι' αυτοί δεν κάνουν τίποτε.
 Μιά βλοσυρή κυρία ρίχνει γύρω της άγριες ματιές. Ο άνδρας πού τη συνοδεύει κάτι της λέει δειλά. Τολμάει κάποια στιγμή να σηκώση τα μάτια και να την κυττάξη. Χαμογελάει φοβισμένα: Αυτή όμως τόν κεραυνώνει με μιά ματιά, ξεσπάει στο ταιγάρο της, το πεθαίνει με δυο ρουφηγιές. Μιά άλλη κάνει τη ρωμαντική. Στηρίζει το κεφάλι στον άνοιχτό δείχτη του χεριού της πού άκουμπάει στο μελίγγι της. Όνειροπολεί, αλλά το μάτι της δουλειεί άν τη προσέχουν. Μιά άλλη δείχνει όσο μπορεί περισσότερο

τα πόδια της, καπνίζει με μανία, αλλά με προσοχή να μη χαλάση τη ζωγραφική των χειλιών της.
 Μα κι' ένας νέος μ' έκφρασι άνθρώπου πού χει φάει τη ζωή με το κουτάλι. Βάζει τόνα πόδι πάνω σ' άλλο. Τραβάει όσο μπορεί πιο έξω τα μακία του. Κρεμάει λίγο προς τα έξω το κάτω χέλι του, παίρνει ύφος άνθρώπου πού ξαίρει και καμόνεται πώς παρακολουθεί με προσοχή το κοματί πού παίζει ή όρχήστρα. Μα του πισιλίζει την πόξα ο περαστικός γαβριάς.
 — Ούζακι πίνεις;.. φτωχαδάκι είσαι! Μια παρέα από νεαρούς φρεσκοξυρισμένους, φρεσκολαδωμένους κάνουνε ντόρο. Τραγουδούν, χασκογελούν, μουτζώνονται και με τα δυο τους χέρια. Άγωνίζονται με κάθε τρόπο να δείξουν πώς δεν έχουν άνατροφή, πώς δεν αισθάνονται καμμία ντροπή, κανένα σεβασμό.
 Σέ κανενός τα μάτια γύρω μου, σε κανενός την έκφρασι δε φαίνεται κανένα φώς, καμμία έξόψωσι, καμμία έσωτερική όμορφιά. Κανείς δε δείχνει πώς ξέρει γιατί ζει, πώς ξέρει πού πηγαίνει, πώς έχει βάρος, πώς έχει κάποια άξια...
 Άλλά τί λέω...
 Κάποιος έχει άξια. Ειν' ή μικρούλ' αυτή των δυο χρονών, με τα ξανθά μαλλάκια π' άκούει με θεία έκσταση την άρμονία της μουσικής. Μέσα στα δλάνοιχτά γαλανα ματάκια της καθρεφτίζεται ο ουρανός. Για τόν κουρασμένο άνθρωπο τόν άνθρωπο πού σκέπτεται και ύποφέρει, ποιά ευτυχία πιο μεγάλη από τα γαλανα άθωα μάτια μιάς άγνης ψυχής; Ποιά ξεκούρασμα, ποιό ψυχικό λουτρό άλλο, από το βούτημα μέσα στην καθάρια, την άνοήρητη αυτή ματιά...
 — Πώς σε léνε μικρούλα, σκύβω και τη ρωτώ σαν τέλειωσε το κοματί.
 Τ' άθωα μάτια στρέφονται πάνω μου, το θείο φώς τους λούζει και αναπαεί την ψυχή μου.
 — Μαρία, ψιθυρίζει ή ντροπαλή φωνούλα.
 Άδρα στοργής δροσίζει κι' ευφραίνει τα σπλαγγνα μου. Μέσα στο χέρι μου το σκληρό και λερωμένο από την άμαρτωλή ζωή μου, παίρνω το απαλό, το τρυφερό, το τόσο δά χεράκι.
 — Μόνη σου είσαι δώ Μαρία;...
 — Με το μπαμπά μου...
 — Θέλεις να πάμε μαζί στο μπαμπά σου; Κατανεύει πρόθυμα.
 — Που είναι ο μπαμπάς σου;
 — Έκει.
 Ξεκινάμε προς τη μεριά πού μουδίζει. Έχει άφίσει μ' έμπιστοσύνη το χεράκι της μεσα στο δικό μου και τραγουδάει άμέριμνη: Φεγγαράκι μου λαμπρό φέγγε μου να περπατώ.
 Μα κεί πού πηγαίναμε ήσυχα, μούρχεται άξαφνα ή σκέψη πώς το κοριτσάκι αυτό θα μεγαλώση. Αυτή ή φριχτή ζωή πού μας περσιφίγγει δλόγυρα θα τάρπαξη στα φοβερά χέρια της και θα του άλλάξη την ψυχή και

τη μορφή του θα το κάμη σαν και τις άλλες γυναίκες πού βλέπω γύρω μου. Με πιάνει φρικη.
 * * *
 Η Μαρία άνύποπτη συνεχίζει το τραγουδάκι της:
 Νά πηγαίνω στο σκολειό να μαθαίνω γραμματα του Θεου τα πράματα...
 Του Θεου τα πράματα...
 Τα μάτια μου σηκώνονται παρακλητικά στον ουρανό. Κι' ο άμαρτωλός, ο καταλερωμένος άνθρωπος προσεύχεται για το άγνό, τ' άθωο άγγελουδι.
 * * *
 Ό ήλιος έχει γείρει στη δύση του. Το σούρουπο παλεύει τώρα, να κρατήση όσο μπορεί μακρύτερα το σκοτάδι της νύχτας. Τα καταστήματα κλείνουν. Οι άνθρωποι φορτωμένοι προμήθειες και έννοιες, γυρίζουν σκεπτικοί και κουρασμένοι σπίτι τους. Μα ένα τραγουδι μακρυνό, πού σιγά-σιγά δυναμώνει τους τραβεί από τη σκέψη τους. Δεν είναι τραγουδι γλεντιζέδων, οδιε θοοριοπολεμικό. Είναι φωνές παιδιών άρμονικά άδελφωμένες σ' ένα τραγουδι π' άκούγεται για πρώτη φορά στους δρόμους της Άθήνας:
 Ό Χριστός είναι πού δίνει τη χαρά και την ειρήνη.
 Παιδικός στρατός δλόκληρος περνάει σε λίγο, ρυθμίζοντας το βήμα του σύμφωνα μ' αυτό το τραγουδι. Οι άνθρωποι στέκονται έκπληκτοι μπροστά του. Κι' ο μικρός στρατός περνάει τραγουδώντας. Δλος χαρά και καμάρι.
 Το τραγουδι ξεκακραίνει πάλι σιγά - σιγά και όβναι. Ό κόσμος συνεχίζει το δρόμο του. Άλλοι προχωρούν άδιάφοροι. Κι' άλλοι σκύβουν το κεφάλι πιο σκεπτικοί τώρα, σα να ρωτούν τον έαυτο τους:
 — Τι λές έσύ... Ό Χριστός είναι πού δίνει τη χαρά και την ειρήνη;...
 Κάποιοι από αυτούς ο δρόμος περνάει μπρός από την Έκκλησία. Και κεί σκύβει περισσότερο άκόμη το κεφάλι και κάνει ταπεινός το σταυρό του:
 — Σχώρεσέ με Θε μου...
 Η Πιστη θομποφέγγει μέσα του. Το καντήλι της, θα καίη ως την κινούργια άνατολή. Δε θα τόν καταπιεί το σκοτάδι της νύχτας. Ποιά λοιπόν σκεπασμένων άνθρώπων ξεσκέπασαν άραγε στην ψυχή του τα λόγια του τραγουδιού; Ποιά λημονημένη χορδή του δόνησαν;
 Μη ρωτάς μικρέ σπορέα. Ρίχνε το σπόρο σου έσύ!
 Ό Χριστός είναι πού δίνει τη χαρά και την ειρήνη.
 Χωρίς να καταλαβαίνης, μπαινεις στη συντροφία των ευλογημένων άνθρώπων πού πόνεσαν την ανθρωπότητα κι' έργάστηκαν γι' αυτή.
 Σε τούτο τόν κόσμο, δεν ύπάρχει τίποτε καλύτερο να όνειρευτής και να ποθήσης.
 ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΠΕΤΖΩΝΗΣ

ΤΟ ΔΙΩΝΙΟ ΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ θεωρήτε το Χριστό σαν ένα ζωντανό, που ζει σήμερα, ποδναι ανάμεσά σας και που σας διάλεξε μέσα από τόσες μυριάδες, τόσων άλλων, γιατί διαλεγμένος λογίζεται όποιος Τόν γνωρίζει. Σάν τό μοναδικό φίλο πρέπει νά νιώθετε τό Χριστό, που ή ματιά Του μπαίνει στην πιο μυστική σας ζωή κι' Ισαίε κείνη τή γωνιά του έαυτού σας που στέκεται άρταστη στους άλλους, και που στή γνώση της και σεις καλά-καλά δέν είσατε φτισμένοι.

... Τής ζωής σας τό δράμα θά κανονιστεί άπ' την αντίσταση που σεις οι ίδιοι θ' αντίτάξετε στη δουλειά που μέ τόση ύπομονή έχει καταστασιστεί ό Χριστός πάνω στην ύπαρξή σας. Ριχνουμ' άδιάκοπα σέ συντρίμια αυτό τό έργο που 'Εκείνος πάντα ξαναρχινάει μέσα μας.

'Εκείνο που άπό σας γυρεύει δέν είναι μικρό, θά βουλευτεί όμως μ' ότι του δώσετε, —μά ζητά τό Πάν, ολάκαιρη τήν 'Υπαρξή σας. Είναι τέτοια ή αγάπη στό Χριστό που μία ματιά μία σκέψη, ένας στεναγμός φτάνει γιά νά τήν προδώσουμε.

... Μιά ξέχωρη άπαιτήση κρύβει γιά τόν καθένα μας. 'Ο σταυρός σας, βαρύς ή άλαφρός, είναι στό υπόι σας και ξεχωρίζει ανάμεσα άπ' τους άλλους—Μακριά άπ' Αυτόν σέ κανένα πρόβλημα μη λογαριάζετε νά δώσετε λύση, όσο άσήμαντο κι' άν είναι. 'Αλλωστε γιά τό Χριστιανό τίποτα δέν είναι άσήμαντο, τό κάθε τι βρίσκει άπόκριση στην Αιωνιότητα!

'Όσο μικροί και νάστε, άν είστε φίλοι του Χριστού, πολλοί θά ζεσταθούν άπό τή φλόγα σας, πολλοί θά πάρουν τό μερτικό τους άπ' αυτό τό Φως. Τό έναντίον, τά σκοτάδια τής άμαρτίας θάγαν τυφλώσει έκείνους που τώρα σεις φωτίζετε. Και τή μέρα που

δέ θά φλογίζόσαστε πιά άπ' τήν αγάπη στό Χριστό, τή μέρα έκείνη πολλοί άλλοι θά πεθάνουν άπό ψύξη.

Μη φοβάστε πώς ό Χριστός θά σας ρίξει σέ νάρκη. Θά σας κάνει, σας τους νέους, άγρυπνους, ξύπνιους, και θά σας έχει πάντα στό πόδι. Και τότε τά νεανικά σας πάθη δέ θά σας όδηγούν, θά τά όδηγείτε σεις δαμασμένα, τά δμορφα αυτά άλογα!

... 'Η άμαρτία είναι ρουτίνα. 'Η φιλία μέ τό Χριστό κόβει τις πένθιμες άλυσίδες του κακού.

'Εκείνο που χαρακτηρίζει τήν άμαρτία είναι ή μονοτονία. Πόσο άτέλειωτος φαίνεται, άλήθεια, ό δρόμος όταν βαδίζουμε στό σκοτάδι! Σεις βαδίζετε άκόμα μέσα στό άπλετο φώς, δχι βέβαια χωρίς δυσκολίες, ίσως όμως άργότερα ούτε χωρίς σπαργμό

Γιατί τό ν' αγαπάς τό Χριστό, σημαίνει πώς τόν προτιμάς. Κι' έκείνος που λέει «προτιμώ» άφίνει νά νοηθούνε ταλαντεύματα, άγώνες, ξεριζώματα καμιά φορά.

...Μά ό ίδιος ό Χριστός είπε πώς ήρθε νά ρίξει φωτιά πάνω στη γή, πώς ήρθε νά χωρίσει.

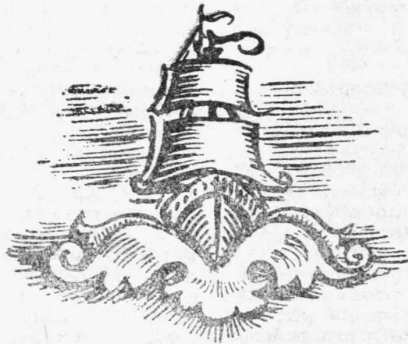
Δέ ζητάτε τήν άνάπαψη, δχι, έσεις που σας μιλώ... 'Η 'Αγάπη δέν είναι ποτέ άδράνεια!

... Και πρέπει νά σας τό πώ: Σας καλεί στην 'Αγάπη μέ νόημα, στην 'Αγάπη που ζητάει τήν ολοκληρωτική προσφορά, άυτό ό που τόσο πολύ φοβάται άπ' όλα ό Κόσμος... Στή μάταιη κραυγή του Κόσμου πώς τά νειάτα περνούν, ό Χριστός μοιάζει νά λέει: «'Οχι! Τά νειάτα δέν πρέπει νά περάσουν»!

Νέοι! Φίλοι του Χριστού, άπό σας έξαρτάται τά Νειάτα σας νά μείνουν Αιώνια!...

«MARSEILLE» 1 Janvier 1940

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Τ. ΚΟΚΚΩΝΗ

Η ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1946

ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ ένα άκόμα περιοδικό προστίθεται στα υπάρχοντα. Πολλοί θά διερωτηθούν γιατί, τή στιγμή που έξυπηρετούν τις ανάγκες του τόπου και του αναγνωστικού μας τόπου τά δύο τρία άλλα που υπάρχουν. Με τό ξεφύλλισμα των σελίδων μας, τόσον ό καινούργιος μας άναγνώστης, όσο και ό παλιός έκείνος που μάς έδιάβαζε στον καιρό τής κατοχής σάν «Σκίτημα τής Νειότης», σέ κείνη τήν τόσο κρίσιμη και δραματική περίοδο του 'Εθνους μας και τής φυλής μας) θά πεισθή πώς άν δέν έχωμε νά προσθέσωμε τίποτα στην οικογένεια του περιοδικού τόπου τής 'Ελλάδας θά ταραξώμε όμως τά λιμνάζοντα νερά τής άκινήσιας και τής άδιαφορίας προς κάτι νέο, πρό; κάτι που άλλοι δέν τό έχουν στό πρόγραμμα και στους σκοπούς των. 'Η κατεύθυνση που θ' ακολουθήση τό «Σκίτημα» είναι πολύ διαφορετική άπ' έκείνες που ακολουθούν δια τ' άλλα περιοδικά τής 'Ελλάδας. Σ'ομοι πώς τά μέν, μέ τήν δικαιολογία τής έξάπλωσης του άριστοτισμού κόπτονται και άδιαφορούν» τό κοινόν πάνω στα προγράμματα και στις άρχές τους, τά δέ, έπιωφελόμενα των έθνικιστικών τάσεων τής δεξιάς ζητούν νά παρουσιάσουν, έπιπεριλείουν στους πνευματικούς των άγώνες οι άλλοι. Σ'γινούν όμως: τή βασικά που χαρακτηρίζουν τους άγώνες κι' επιβάλλουν τις άληθινές ιδεολογίες. Σ'γινούν τήν 'Ηθική τή Δικαιοσύνη» τήν 'Αλήθεια—που προέρχονται μόνο μέσα άπό τή μόνη διδασκαλία που έγνώρισ ή 'Ανθρωπότητα στην έν γένει ζωή της, τή διδασκαλία του Χριστού. Πυλαιο όπως είναι όλοι τους ακολουθούν τά φθαρόμενα κι' έξαντημένα συστήματα των και ξεχνούν τό μόνο παρόντα αυτής τής κινήσεως—τους Νέο υς!

Χωρίς νά πολιτικολογήσωμε, χωρίς νά προγραμματίσωμε τους σκοπούς και τις άρχές μας, χωρίς νά διατυπώσωμε ό,τι έχωμε άτόθεμα για τόν άγώνα αυτόν, ζητούμε άπό τόν άναγνώστη του 'αυτό φύλλον νά θελήρημε έπιεικεία νά φυλλομετρήση τις σελίδες του «Σκινήματος» και νά βαθμολογήση τήν προσφορά μας.

'Από τόν δεύτερο αριθμό έχωμε νά πούμε και μέ τό δικό μας στόμα και μέ τό στόμα των συνεργατών και των οπιδών των άρχών μας, άλλα και μέ τό στόμα καθενός γράφομε Νέου που κλείνει μέ τις άρχές μας, έπι πρέπει νά ειπωθή αυτήν τήν εποχή στην 'Ελλάδα που ταλαιπώρεται μέσα σε ύποσχίσει; και άνωτατους προσανατολισμούς άπό τους; δλοίους δέν βλέπωμε πιθανότητες κέρδους.

Μιά καινούργια κατάσταση έχει τή θέση της στον τόπο μας άπό Άθως. Τό μέλλον άνήκει σ' έκείνους που έζησαν. Κι' αυτοί πάλι έχουν μία ύποχρέωση άπάνται σ' όλους; έργασία γιά τήν 'Ηθική, τή Δικαιοσύνη και τήν 'Αλήθεια... Με αυτό τό πρόγραμμα ά: έλπίζωμε πώς θά θρούμε πολλούς διαδοτές, πολλούς φίλους, πολλούς συνδοκιμώτους. Πρέπει τούτο νάντι ή σκέψη όλων των Νέων που πάνε γιά νά κεντηθούν τό μέλλον. Κι' έπιεική πιστεύωμε σ' αυτούς και στό πρόγραμμά μας, τους γαρτούμε συνάδελφικά και σάν συνομήλικους. Στους στίβους και στα στάδια κόνωνται πάντα οι κάθε είδος άγώνες. 'Ας συννετηθώμε έκεί γιά νά ορίξωμε μέ πότση θέση τό χέρι άλλήλων, ένωμένοι γιά τήν άντικειμενική των φθαρμένων θεωριών και των χρωματισμένων άρχών που επιβίβουν ή άλλο-πρόσλλη και μετιστατική εποχή μας Τυπική ζωή, 'Ηθική, Χριστιανισμός—είναι τά σύμβολα γιά τήν κατάκτηση του άθανού κόσμου. 'Ενός κόσμου που ποθεί νά έδραιωθεί πάνω σέ γερές βάσεις γιά νά σεργίση τήν 'Ελλάδα που έδωσε ό,τι είχε στον άγώνα τής λευτεριάς: Τιμή, Ζωή, άίμα, γιά παράδειγμα.

„ΕΚΙΝΗΜΑ „

ΤΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ μέ τά όποια τρέφουν τή φλόγα του μίσους γιά τήν άλληλοεξόντω-ση του έλληνικού λαού οι άκαρίτες τής πολιτικής άντι μέ τό πέρασμα του χρόνου νά έξασθενούν και νά σβίνουν, όλοένα και ύψώνονται πλέον διάτορα σάν ροικέτες που ύψώνονται στον ουρανό σέ νύχτα αίθρίας και προβάλλουν τήν άνησυχία και τήν άγωνία του μεγάλου εκκλησιασματος. Σ' εποχή που προέχει ή ειρήνευση των παθών και ή γαλήνη των ψυχών, σ' όλόκληρο τόν Κόσμο γιά νά ήμπορέση ή 'Ανθρωπότητα νά συνείδη άπύ τήν πρωτοφανή άλληλοσφαγή που τήν έξανάγκασε νά σωθή ή άλαζονεία και ή μισαλλοδοξία μάς φούχτας έγκλημα-ιών, και νά ξαναρχισή τό ειρηναίο της έργο.

Υπάρχουν 'Ελληνες που τόσο γρήγορα έχασαν τά δεινά τής άνθρωποσφαγής αυτής και θέλουν τόσο γρήγορα νά τήν δούν, έντοπισμένη μάλι-στα μέσα στην ίδια των τήν πατρίδα; Λησμονούν τό αίμα που έχύθη τόν Δεκέμβριον άπό τους κακούς 'Ελληνες και των δύο άκρων και θέλουν και άλλο πένθος στον τόπο; Δέν φτάνει τό μαύρο χρώμα που τόσο πολύ έχει πλημμυρίσει τήν 'Ανθρωπότητα και τήν 'Ελλάδα; — διότι έκεί όδηγούν τά σπύθηματα και τά κινήματα και των δύο παρατάξεων που άντιμετωπίζονται και πάλι μέσα στην άγκαλιά τής 'Ελλάδας. 'Αν ή Θρησκεία του Χριστού δέν τους έπεισε γιά τά κάστα άποτελέσματα τέτοιας συμπεριφο-ράς και τέτοιου μικροτισμού τό μέγα Πένθος

των Ἑλλήνων, τῶν οἰκογενειῶν τους, δὲν τοὺς συγκρίνουν; — Κάιν, Κάιν, πού εἶναι ὁ ἀδελφός σου; ;

☆

ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ εὐχαρίστηση βλέπουμε τὴς ἐπιτυχίες τῶν Νέων σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Τὸ νέον πνεῦμα πού ἀρχισε νὰ κυκλοφορεῖ καὶ στὸν τόπο μας, ἀποτέλεσμα τῆς μεταπολεμικῆς νοοτροπίας, δείχνει καθαρὰ τὸ πόσον αἰσθάνεται ὁ κόσμος τὴν ἀλλαγὴ τὴν τροπὴν σὲ νέες κατευθύνσεις καὶ τὰ νέα ἰδεολογικά, τὰ ὁποῖα ἡ διψασμένη Ἀνθρωπότητα ἐναγκαλιέζεται μὲ τὴ μεγαλύτερη συμπάθεια Ἀγάπης. Κι' ἔτσι θὰ δοῦμε στὴν πραγματικότητα νὰ διοικούμεθα καὶ νὰ κυβερνάμεθα ἀπὸ τὴ φυσικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου πού σὲ κάθε μεταπολεμικῆ περιόδο ἔρχεται μόνη τῆς, ὕστερα ἀπὸ τὸ γενικὸ κούρασμα καὶ τὴ χρεωκοπία ἀκόμα τῆς προηγούμενης. Οἱ Νέοι, λοιπὸν ἡ ἡγεσία τοῦ μέλλοντος...

☆

ΜΕΣΑ σὲ ὅλην αὐτὴν τὴν σποδὴν τοῦ αἵματος καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἑθνῶν πού πολεμοῦσαν, μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἀνατροπὴ τῶν πάντων πού εἶδαμε στὴν Ἑλλάδα, μόνον ἓνας ἄνθρωπος, μὴ γυναῖκα ἔμεινε ἀσυγκίνητος: ἡ Μονταίν. Καὶ ἐνῶ ὅλα κατηγορήθησαν καὶ ἔπεσαν διὰ νὰ ἀναθρῶσουν ἐκ τῆς τέφρας αὐτῆς τοῦ παρελθόντος, νῆσα, τὰ ἔντυπα πού τὴν ἐθεοποίησαν τῆς Ξανάδωσαν καὶ πάλιν τὰς σελίδας των διὰ νὰ ὁρῆται καὶ νὰ κόπτε-

ται εἰς θαυμασμούς ἀνασύροντας ἀπὸ τὴν ἀρᾶναιον νεκρούς, διὰ νὰ ξεθάβῃ πτώματα. Διὸ πτώματα, σσηπτότα μάλιστα εἶναι οἱ καρτείες, οἱ βεσπονίδες καὶ οἱ κύριοι πού ἐκθεάζονται εἰς τὰ ἔξαιλα καὶ ὕστερα γυροφέρνουν τῆς. Καὶ ἐνῶ ἡ φιλανθρωπία ὑπάρχει δι' ὅλας τὰς τάξεις καὶ δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους δι' αὐτοὺς—τοὺς κοσμικοὺς, τοὺς ἥρωας τῆς κ. Μονταίν— τίποτα δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμον, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς τέψεις των. Ὁ λαὸς σύρεται εἰς τὰ πεζοδρομια λιμῶντων, ἄστεγος, γυμνός, πολλοὶ πεθαίνουν σ' αὐτὰ ὅπως στὸν καιρὸ τοῦ 1942 καὶ τὸ ἐκκλησιασμα τῶν σαλονιῶν ὅπου ἐπισκέπτεται ἡ ἀφελὴς κοσμολογία, γλιεντὰ καὶ ἐπιθεωρεῖται. Πουθενὰ δὲν ὑπάρχει τὸ σὴ ἀσυνειδήσια, δση στὸν τόπον αὐτὸν. Ἐνομιζομεν ὅτι ὁ πόλεμος θὰ ἀλλάξῃ τὰ παλαιὰ ἔθνη μὲ νέα ἢ μὲ παλαιότερα, πού νὰ ἔχουν μέσα τὸν τὸν σεβασμὸν φαίνεται ὅτι ἠπατήθημεν. Ἔτσι δικαιολογεῖται πὼς πηγαινόμεν εἰς ἄλλας κοινωνίας μὲ τὰς ἀρχὰς μέρους πνευματικῶν ἀνθρώπων καὶ μέρους τοῦ τόπου μας.

☆

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ, τὸ Θέατρο, οἱ Τέχνες, ὁ Κινηματογράφος, ἡ μουσικὴ κίνησις κι' ὅτι ἄλλο χαρακτηρεῖται ἓνα Κράτος γιὰ τὴν παρουσίαση τῆς πνευματικότητός του, τῶν προόδων του, τῆς ἐξέλιξής του, θὰ λάρουν τὴ θέσιν πού δικαιούνται στὶς σελίδες μας ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο, παρακολουθούμενα μὲ στοργὴν ἀπὸ εἰδικούς συνεργάτες.

Η ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΖΩΗ:

Η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΟΣΤΑΛΓΙΑΣ

Η ΕΒΔΟΜΑΔΑ αὐτὴ πού περνοῦμε, εἶναι ἡ ἐβδομάδα τῆς Θρησκείας. Κανείς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τ' ἀμφισβητήσῃ γιατί ὅσο ἄπιστος καὶ νῆαναι βλέπει καθαρὰ τὸ τι γίνεται πλὴ βράδυα στὶς ἐκκλησίες, ὅπου συνωστίζεται εἰς βαθυτάτα φανατισμένο πλήθος πιστῶν, δοκιμαζόμενο ἐπὶ ὄρες στοὺς ἑσπερινούς τοὺς μεγαλοβδομαδιατικούς πού εἶναι κι' οἱ πιὸ μακροὶ ἀπὸ κάθε ἄλλο ἑσπερινὸ συνηθισμένων ἡμερῶν τοῦ χρόνου. Ἀπὸ τὶς ἑπτὰ γεμίζουν οἱ ἐκκλησίες, τόσο, πού νὰ στοιβάζονται σὲ πολλές κι' ἔξω, στὴν αὐλὴ ἀπ' ὅπου παρακολουθοῦν μὲ τὴν ἴδια κατάνυξη τὴν ἱεροτελεστία τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας. Ὡρες ὀλόκληρες, σὲ κοραστικὴ ὀρθοστάσια ἀκοῦν τὰ τροπάρια καὶ τ' ἀπολυτικά πού ὀρίζε ἡ ἐκκλησία γι' αὐτὲς τὶς ἡμέρες, μεταξύ ἑνὸς ἀλλοπρόσαλλου πλήθους πού τὸ ἐνώνει ἡ πίστις κι' ἡ ἀφοσίωσις καὶ τὸ προσηλώνει ἐκεῖ ἓνας φανατισμὸς, πού, ἀλλοίμονο ἂν δὲν ὑπῆρχε, τοῦλάχιστο στοὺς μισοὺς Χριστιανούς ἀπὸ ἐκείνους πού θεωροῦμε πιστοὺς κι' ἀφοσιωμένους. Ὅσοι ἔζησαν σὲ χωρία, στὴν ἀγνή Ἑλληνικὴ ἐπαρχία καὶ ἐγαλουχήθησαν

στὰ νάματα τῶν ἐθίμων τῆς ὑπαίθρου,—αὐτοὶ μόνον αἰσθάνονται τὴν ἱερότητα αὐτῶν τῶν ἡμερῶν καὶ τὴν ξαναζοῦν σὰν τὴν ἐποχὴ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας, πού ὅλα τὰβλεπαν μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τοῦ ὄνειρου, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγνότητας.

Αὐτοὶ, εἶναι ἐκείνοι πού τοὺς βλέπομε γονατισμένους, συνεπαρμένους, βουβούς καὶ σιωπηλοὺς μπρὸς στὰ σκοτεινιασμένα πρόσωπα τῶν ἁγίων εἰκόνων νὰ σταυροκοποιοῦνται καὶ νὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ ψαλίσματα καὶ τὰ λιβανίσματα τῶν πιστῶν διακόνων τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἱκανοποίησις πού ἐκτελοῦν ἔναντι προορισμὸ γιὰ τὸν ὁποῖον ἐτάχθησαν καὶ τοῦ ὁποῖου ὁ σκοπὸς συντελεῖται.

Αὐτοὶ, μὲ τὴν πίστη των ὄλες τὶς σκοτεινὲς μέρες τῆς δυστυχίας, στὴν κατοχὴ, παρηγοροῦσαν ὅσους ὀλιγοροῦσαν καὶ ἐκλονίζετο ἡ πίστη τους γιὰ τὴν ἔκβασις τοῦ πολέμου καὶ τῆς Νίκης κι' αὐτοὶ διαβεβαίωναν μὲ πειθῶ πὼς ἡ Θρησκεία εἶναι Νικητὴς καὶ τὰ σκοτεινὰ πνεύματα πού ἐλάτρευαν οἱ ὄρδες τοῦ ἐχθροῦ, δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο, παρὰ μιὰ πλάνη καὶ μιὰ οὐτοπία πού θὰ διελύετο καὶ θὰ ἐνικᾶτο.

Ποῦ τὴν βρῆκε τὴν τόση δύναμη ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς κι' ἀντιμετώπισε τεσσάρων χρόνων μαύρη σκλαβιά ἀπὸ τὶς χειρότερες πού εἶδε ἡ ἀνθρωπότητα; Πού ἔντηλεσε μὲ τόση καρτερικότητα, ὁ ἀτίθασσος κατὰ τ' ἄλλα, αὐτὸς κόσμος, τόσην ὑπομονὴν κι' ἔκαμε ἀφ' ἑνὸς μὲν τόσο διάστημα παθητικὴν ἀντίστασις, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τόσο πείσμα ἀντετίθετο στὶς διαταγὰς τοῦ Κυριάρχου καὶ τοῦ προετοίμαζε ἔτσι τὸν βέβαιο του ὄλεθρο; Τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν πίστη του στὴ Θρησκεία.....

*

ΕΦΕΤΟΣ πού τίποτα δὲν τὸν ἐμποδίζει καὶ βλέπει πὼς τοῦ χαμογελά διακριτικώτερο τὸ μέλλον, ὁ εὐλαβὴς χριστιανικὸς λαὸς τῆς πρωτεύουσας — καὶ σὲ ποσοστὸ ἑκατοντάκις ἀνώτερο ἀπὸ τοῦτο, ὁ κόσμος τοῦ ὑπαίθρου καὶ τῆς Ἐπαρχίας,—συνωθεῖται μὲ φανατισμὸ στὶς ἐκκλησίες τῶν Ἀθηνῶν γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τοὺς ἑσπερινούς ἢ τὶς πρωϊνὲς ἀκολουθίες. Τὸ τροπάριο τῆς Κασσιανῆς, τὰ Δώδεκα Εὐαγγέλια, ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἐπιτσαφίου, ὁ ὄρθρος τοῦ Μ. Σαββάτου, ὅλ' αὐτὰ εἶναι πράγματα πού τὸν συγκινοῦν βαθειά. Γεννήθηκε μὲ τὶς ψαλμωδίες των, γαλουχήθηκε μὲ τὰ ρητὰ τῆς Ἐκκλησίας, λούστηκε μὲ τὶς εὐλογίες βαφτισμάτων, γάμων, θανάτων κ.λ.π. κι' εἶναι συνυφασμένα ὅλα τοῦτα μαζί του. Ὅσοι δὲν ἐδιάβασαν τὴν ἐπικαίρη φιλολογία τῶν ἡμερῶν ἀπὸ τοὺς Θρησκευτικούς συγγραφεῖς ἢ ἀπὸ τοὺς λογοτέχνες τῆς περιωπῆς τοῦ Παπαδιομάντη, τοῦ Μωραϊτίδη, τοῦ Κόντογλου καὶ τῶν ἄλλων εἰδικῶν, ἔζησαν οἱ ἴδιοι μὲ βαθύτερη συγκίνηση τὶς σαγιῆς καὶ τὶς ὄρες πού οἱ πιστοὶ αὐτοὶ μύστες κι' ἀπόστολοι τῆς Θρησκείας μας βάλθηκαν ν' ἀποθανάτισουν μὲ ἀνεξίτηλα χρώματα δίνοντας τὶς πιὸ ζωντανὲς καὶ ἔντονες εἰκόνες ἀπὸ τὶς μεγάλες αὐτὲς ἑορτὲς τῆς Χριστιανωσύνης. Αὐτοὶ εἶναι οἱ εὐτυχέστεροι... Τὰ μοναστήρια, — οἱ ἱεροὶ αὐ οἱ τόποι τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας γιὰ ὅσους δὲν μπόρεσαν νὰ ταξειδέψουν μακρύτερα καὶ νὰ βρεθοῦν στὰ ἄγια χρώματα τῶν τόπων ἐκείνων πού ἔζησε κι' ἔμαρτίρησε ὁ Χριστὸς, εἶναι συχνὰ τὸ χαρακτηριστικώτερο μέρος πού ξαναζεῖται μὲ εὐλάβεια καὶ πραγματικὴ λατρεία ἢ βυζαντινὴ ἱεροτελεστία, πού γνώρισε τὴν παλῆά, καλὴ ἐποχὴ τῆς ἡ Ἐκκλησία. Ὅσοι ὀδοιπόρησαν τὶς καταθλιπτικὲς χερμωνιάτικες μέρες ὡς τὰ τεμένη τους γιὰ νὰ κάμουν Χριστούγεννα κι' ὅσοι ἀνερρηχίθησαν ὡς τὶς ἐπικίνδυνες ἐπόλεις τους σ' ἐποχὲς ὅπως αὐτὲς τὶς ἡμέρες γιὰ νὰ ἐφωτᾶσαν τὸ Πάσχα, γνωρίζουν πολὺ καλά τὴν λαμπρότητα τῶν θείων λειτουργιῶν καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια τῶν βυζαντινῶν τυπικῶν τους.

Ίδιως στο "Άγιον Όρος, όπου ύστερα από τους Άγιους τόπους, τα ιστορικά αυτά οικοδομήματα των αυτοκρατόρων του Βυζαντίου, επίζησαντα με κάθε τρόπο και με κάθε αντίσταση έναντι παντοίου είδους έχθρών και κατακτητών, κατόρθωσαν να διατηρήσουν άσβυστη την ιερότητά τους και το χαρακτήρα της ζωής τους.

Αυτές τις ημέρες δεκάδες από τα γνωστά φυσιολατρικά και τουριστικά μας σωματεία έτοιμάζουν έκδρομές για ιστορικά μοναστήρια, που με το Νόμο της φιλοξενίας τους, τον άπαραγραπτο, παρά τη φτώχεια και τη κακομοιριά τους, παρά τα γλισχρα οικονομικά μέσα τους και τους πόρους των, θα δεχτούν και θα φιλοξενήσουν πλουσιοπάροχα τους έπισκέπτες τους, άντικρυς στις αρχές τους, άφοι θά ζήσουν κοσμικά μαζί τους τις ωραιότερες μοναστηριακές και θρησκευτικές έορτές, που ο κανονισμός του μοναχισμού τις θέλει άπλές, λιτές και με ταπεινότητα. Και να σκεφθώ κανείς πως μέσα στους έκδρομείς θα υπάρχουν και πλείστες γυναίκες!

Ό Παπαδιαμάντης ή ο Μωραϊτίδης μας έξοικειώσαν στα διηγήματά τους, τα Χριστουγεννιάτικα, τα Πρωτοχρονιάτικα, τα Πασχαλινά με ήρωες άπλους χωρικούς και άγαθούς τοσμπάνους που ανέβαιναν ή κατέβαιναν από τα χειμαδιά τους για να κάμουν τις μεγάλες αυτές γιορτές της Χριστιανωσύνης άν ζούσαν, πολύ θα έξεπλήρουντο βλέποντας τουρίστες των πόλεων που ξεκίνησαν από μακρυνούς τόπους φορτωμένοι τόσα πράγματα και παντοιοτρόπως ταλαιπωρημένους για να βρεθούν σε μοναστήρι και να έωρτάσουν.

Και δέν είναι έντελώς από σνομπισμό τα ταξείδια κι' οι έκδρομές αυτές, έχουν στο βάθος τους τη λατρεία της Θρησκείας.

Τό πόσο ή Έκκλησία έσφυρηλάτησε χαρακτηρήσε στο διάστημα της κατοχής και τό πόσον ήρηνε τις τάξεις των όπαδών της ή Θρησκεία του Χριστού έν τω μετξέ, μαρτυρεί άκόμα τό γεγονός δι τις έκλογές τις προχτεσινές τρία Χριστιανικά κόμματα, έξαίρετα πειθαρχημένα και άντιπροσωπευόμενα από έκλεκτους ύποψηφίους κατήλθαν εις τόν άγώνα. Βεβαίως δέν βγήκε κανείς τους, κι' ούτε ποτέ περίμεναν να έκλεγούν, μά έφεραν όμως άντιπροσωπασμό στην έκλογή άλλων ύποψηφίων και τους έπήραν ψήφους, μειώνοντας τη δύναμή τους σε σταυρούς. Κι' αυτό ήταν κάτι, γιατί ένώ οι μόν έξετιθεντο για να άνθητικοποιηθούν με την έντολή που θα έπαιρναν, έτούτοι θα ήθικοποιούσαν...

*

Ο ΜΑΚΡΥΝΟΣ Έλληνομός δέν έχει τη χαρά να ζήση με τόν ίδιο τρόπο που θα ζήσαμε έμεις τις μεγάλες αυτές ημέρες της Θρησκείας. Ξέρωμε όμως πως μέσα στην καρδιά του ζει άσβυστη ή άγάπη κι' ή λατρεία του Θεού, κι' αυτό είναι άρκετό και σπουδαίο.

"Άς πιστέψει όμως πως κι' έμεις με τόν ίδιο τρόπο τόν έχουμε κλεισμένο στην καρδιά μας, κι' όλοι μας μικροί και μεγάλοι σκεπτόμαστε τους άγαπημένους μας συγγενείς και φίλους που θα κάμουν γιορτές με τα ίδια ήθη και έθιμα σ' έναν άλλο τόπο, πολύ μακριά μας... Στο τραπέζι μας ένα σερβίτιο κι' ή σκέψη μας θα τους περιμένει, άφιερωμένη και δοσμένη σ' Αυτούς.

μ. β.

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Εν Ελλάδος και Ευρωπαϊκών χωρών.

— Η κ. Ράλλη πιθανόν να τυπώση στην Αμερική ένα νέο βιβλίο, του όποιου τα χειρόγραφα θά πάρη μαζί της για να τα έπεξεργασθώ, στο νέο περιβόλλον, και που θά είναι τό Β' μέρος και συνέχεια του βιβλίου της που έκυκλοφόρησε πρό μινός «Γιατά μιá ζουγραφιά και για έναν σκύλλο».

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ κόσμος με χαρά παρακολουθεί την άνάρρωση του άκαδημαϊκού και καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γ. Σωτηρίου του όποιου ή άπάντηση στην έρευνά μας στολίξει τη σελίδα μας που γίνεται ύστερα από κρεββάτωμα 8 περίπου μηνών. Ό διαπρεπής άρχαιολόγος και διευθυντής του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών, που είχε χτυπήσει από ένα όγκώδες μάγμαρο που έπεσε επάνω του κατά την έπαναστάση του μουσείου ύστερα από την κατοχή, ήμερα με την ήμερα καλλιτερεύει, έγκατέλειψε ήδη τό κρεββάτι του και κυκλοφορεί στο δωμάτιό του, ως που να τελειώσει ή θεραπεία του μάσας και να ήμπορέση χωρίς στήριγμα να περπατήσει.

— Κατά τό διάστημα της άρρώστειας του αυτής και του άκουσίου του άποκλείσμού άσχολήθηκε με τα έργα του και έγραψε διάφορα πράγματα, συμπλήρωσε κενά παιδαίων εργασιών του.

— Έτσι ή Ακαδημία, τό Πανεπιστήμιο και οι άλλοι πνευματικοί οργανισμοί του τόπου θά τόν ξαναδοθύν με ξεχωριστή εύχαρίστησιν στους κάλυτους των.

Ο «ΗΑΙΘΙΟΣ» — αυτό τό άριστούργημα του μεγάλου Ρώσου συγγραφέα και άνθρώπιστου Φ. Ντοστογιέφσκη που τόσο άριστουργηματικά μετέφερε και μετέπλεσε

για τό θέατρο ο λογοτέχνης κ. Μανώλης Σκουλούδης έδωσε άφορμή να φανή για μιá άκόμα φορά ή έξοχη τέχνη της πρωταγωνιστίας του Έθνικου Θεάτρου κ. Α. Λέκας Μαζαράκη Κατσέλη.

— Τη έξεχωριστή καλλιτέχνηδα οι θεατροφίλοι τη γνωρίζουν καλά από την πρώτη της εμφάνιση στη σχολή της ρυθμικής γυμναστικής της κ. Πράτακα, και την παρακολούθησαν έκτοτε με την αυξουσα έξέλεξη της παντού, όπου και άν συνεργάσθη (Θέατρο Τέχνης, Κοτοπούλη, Έθνικό Θέατρο). Σήμερα στο ρόλο της ήρωίδας του έργου, της Ναστασιας Φιλίππόβα, είναι μιá υπέροχη καλλιτέχνης που θά την ζήλευσαν δικαιολογημένα και οι πιο δραματικές καλλιτέχνιδες του θεάτρου μας.

Η ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ πως ο μεγάλος Γάλλος συγγραφέας και κριτικός Αντρέ Ζιβε θά περνούσε απ' την Ελλάδα, ύστερα από τό Κάιρο, έπιστοφόντας στο Παρίσι, χαροποίησε πολύ, όχι μόνο τους θαυμαστές και τους άναγνώστες του, μά όλόκληρο τό διανοούμενο Έλληνομό. Την Αθήνα έχουν έπισκεφθεί κατ' επανάληψη όλοι σχεδόν οι κορυφαίοι έξένοι διανοούμενοι μηδ' αυτού του Ταγκέρ έξαιρουμένου και του Μπέρναρ Σόου, ώστε ή έπίσκεψη του Ζιβε να είναι κάτι που άνεμένετο. Παρ' όλα αυτά και μιá νέα πληροφορία δέν ύπάρχει για τόν έρχομό του, μόνο πως δέν είναι πιά στην Αίγυπτο.

— Έπ' εύκαιρία πληροφορούμεθα πως ή σπουδαιότερα συγκέντρωση που έγινε πρόσ τιμή του έκει, ήταν σε έλληνικό σπίτι, — του διευθυντού της «Σεμιαν Έγυπιέν» κ. Σταύρου Σταυρινού, γνωστού διανοουμένου Έλληνος του Κάιρου, συγκεντρώθηκε δέ ή έκλεκτοτέρα διεθνής κοινότητα της Αιγυπτιακής Πρωτεύουσας, για να δη και να χειροκοπήση τόν μεγάλο Γάλλο σοφό.

— Ο κ. Σταυρινός δέν άρκέ-

στηκε μόνο στη δεξίωση αυτή και στη φιλοξενία του Ζίντ. Έκτιμώντας το μεγάλο έργο του, αφιέρωσε το τελευταίο τεύχος του περιοδικού του προς τιμήν του, από τις στήλες του οποίου περνούσαν εξέχουσες προσωπικότητες της εκεί διανοήσεως που μιλούσαν για τον κριτικό, τον συγγραφέα, τον σοφό, δημοσιεύονται έργα του, αυτόγραφα του, φωτογραφίες του κλπ. Το τεύχος αυτό είναι ένα μνημείο για το συγγραφέα, τιμά την Ελλάδα (αφού ο εκδότης του είναι Έλληνας) κι είναι σάν Έλληνική συμβολή στην παγκόσμια αναγνώριση της φήμης του Άντρέ Ζίντ.

— Παρεμπιπτόντως γνωρίζουμε πως η «Σεμαίν Έξυψιέν» δεν είναι η πρώτη φορά που αφιερώνει τεύχος της σε συγγραφέα. Άλυσμόνητα παραμένουν τα δυο τεύχη της για τον Καβάφη, άλλο για τον Παλαμά, κι άλλα για τον Μπετόβεν, τον Ποΐσκιν, τον Μπάρον, κι άλλους. Ίδιαίτερα όμως στον καιρό του πολέμου μερικά που άφορούσαν την Έλληνική αντίσταση, την ανδρεία των Έλλήνων, την 25 Μαρτίου, την 28 Οκτωβρίου κλπ.

— Ο ξένος τύπος κι ο Έλληνικός συχνά, — μιλούσαν πολύ εύφημος για τον Έλληνα εκδότη της και το περιοδικό του. Ειδικά μάλιστα γίνεται κίνηση αυτόν τον καιρό από Έλληνες διαοσούμενους να τιμηθεί το περιοδικό από την Ακαδημία για τη συμβολή του στη διαφήμιση της Έλληνικής πνευματικότητας την οποία τόσο προπαγανδίζει η «Σεμαίν Έξυψιέν». 20 χρόνια τώρα δημοσιεύει έργα Έλλήνων γλυπτών, χαρκατών και ζωγράφων και λογοτεχνία μεταφρασμένη Έλληνικά.

ΓΕΓΟΝΟΣ στα βιβλιοεκδοτικά χρονικά του τόπου ή έκδοση του «Shakespeare» — μεταθανάτια μεταφραστικής εργασίας του Άλυσμόνητου λογίου και καλλιτέχνη μας Νικ. Ποριώτη, που έβγαλε πρό μηνός ο νέος αλλά μοναδικός εκδοτικός οργανισμός της πρωτεύουσας: «Οι Φίλοι του

Βιβλίου».

— Όλοι γνωρίζουν το πάθος, την ευσιγήθεια, την καλλιπεια, την άσυνωφώνιστη τέχνη που έχει ο μεγάλος άναδημιουργός Ν. Ποριώτης για τις μεταφράσεις που κατεγίνετο και όλοι ξερουν απ' το θέατρο και από τα βιβλία που έβγαλε ει πολύτιμη που ήταν η συμβολή του στη λογοτεχνία μας που την πλούτισε με τόσες σπάνιες μεταφράσεις από έργα του Wilde, του d' Annunzio, του Bracco, του Shakespeare και τόσων άλλων, μά και με δυνατά έργα δικά του, όπως η «Ροδόπη» τραγωδία, το «Ευπλοίτες» ποιήματα, κλπ.

— Έτσι και το νέο τοβτο βιβλίο των μεταφράσεών του, το όποιον δεν επρόλαβε να δει τυπωμένο και να το χαρή, άριστουγενηματικό ως έκδοση και με την επιμέλεια των «Φίλων του Βιβλίου» πλούσια εμφανισμένο, και μοναδικό εις εργασία, περιέχει τις Σειτηρητικές κωμωδίες «Σερανά καλά και όλα καλά», «Άλλα άντ' άλλων» και τα ποιήματα «Ο έρωτόπαθος προσκυνητής», «Τά σονέττα της μελαψής», «Ο Φοίνικας και η τραγώνα» με εικόνες, εισαγωγικές σημειώσεις, και σχόλια.

— Το βιβλίο τοβτο μοναδικό δείγμα της ιστορικής εργασίας του άλοφάνοντος ξεχωριστού λογίου είναι μνημείο τέχνης στο είδος του.

ΜΙΚΡΗ μά έλεκτική συγένρωση το μήνα αυτό στο ότελιε του ζωγράφου Γ. Γουναροπούλου. Ο μεγάλος καλλιτέχνης που έχει φρόνια να κάμη άτομική έκθεση της εργασίας του, η να μετάρχη σε όμαδική—άρη—θγνε ακόμα να στείλη και στην έκθεση του Λονδίνου —εργάστηκε στα χρόνια της

κατοχής πολύ, κι έχει έτοιμάσει άρκετή εργασία χαρακτηριστική, άντιπροσωπευτική, που πιέζεται να την εκθέσει αυτόν τον χρόνο.

— Η τέχνη του Γουναρό — όπως είναι γνωστός στο έξωτετικό — είναι τόσο πρωτότυπη και προσωπική που κανένας δεν μπορεί να τον μιμηθή και να τον άντιγράψη. Έχει όλα τα στοιχεία της Μεγάλης Τέχνης, που έμπνέται από την άληθινή, την κλασσική τέχνη, και τα θέματα του είναι η όμορφία. Κι επειδή την όμορφία την βρísκει κανείς μόνο στον άνθρωπο και τη φύση, το έργο του Γουναρόπουλου έμπνέται απ' αυτά τα δύο στοιχεία κι είναι ένας ύμνος στη φύση και στον άνθρωπο.

— Οι έλαιογραφίες, τα σχέδια, οι άκουσρέλλες κι όει άλλο έδημιούργησε ο διάσημος καλλιτέχνης και το παρούσας σε μία σειρά έναλλασσομένων πινάκων του, στους έλεκτικούς καλεσμένους του, είναι γεννήματα της Τέχνης του και της δικής του τεχνοτροπίας: γυναίκες, νέοι, τοπεία, θάλασσες, δέντρα κλπ. περιβάλλονται από τον έξωτισμό κι απ' το όνειρο εκείνο που μόνον ε ως Μεγάλος τεχνίτης του είδους του μπορεί να παρουσιάση. Η Ισχυρή προσωπικότητα του καλλιτέχνη είναι τόσο έκδηλη στη νέα του εργασία, κι η τεχνοτροπία του τόσο φανερά έξελεγμένη που προκάλεσαν έκπληξη και θαυμασμό στους καλεσμένους του.

— Μεταξύ άλλων είχαν προσκληθεί στη συγκέντρωση άντι καλλιτέχνης και διανοούμενοι, άνταποκριτές περιοδικών του Έξωτετικού και περσιστικοί πνευματικοί παράγοντες από την Αμερική, την Αίγυπτο και την Κύπρο.

Με τις δυσκολίες που παρουσιάζει πάντα, κάθε πρώτη έκδοτική προσπάθεια, δίνουμε σήμερα το πρώτο φύλλο του «Ξεκινήματος», ζητώντας την επίσκεψη όλων για τις άπρόβλεπτες έλλείψεις που θα βρεθούν. Πιστεύουμε στην αρχή, πως χωρίς κόπους δεν άπογνίεται το Καλό και νομίζουμε πως άν το φύλλο τοβτο έχει πολλά που τού λείπουν, — και το ξέρουμε — τα κατεπινά φύλλα θα συμπληρώσουν τα σημερινά κενά ώστε φύλλο με φύλλο να γίνη το περιοδικό που θέλει ο συγχρονισμένες αναγνώστης.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: ΤΥΠΟΥ, ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ: ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΦΡ. ΡΟΥΣΒΕΛΤ ΑΡΙΘ. 34, — ΤΗΛΕΦ. 21.708

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ
ΚΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΣΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ, ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
ΚΑΘΕ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΕ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΥΠΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ, ΑΓΓΛΙΑΣ, ΕΛΛΑΔΟΣ, Μ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ